ՏԱՐԻ 45ՐԴ ԹԻՒ 237 Կ. ՊՈԼԻՍ, ՅՈՒՆՎԱՐ 24/6 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1902 27 ՇԷՎՎԱԼ 24 ՔԵԱՆՈՒՆԻ ՍԱՆԻ 1317 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

10 ՓԱՐԱ

ՄԱՆԶՈՒՄԷ Ի ԷՖԿԻԱՐ

10 ՓԱՐԱ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ — ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ — ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԳԻՏԱԿԱՆ

MANZOUMÉ-I-EFKIAR
JOURNAL ARMÉNIEN
QUOTIDIEN, POLITIQUE, FINANCIER ET LITTÉRAIRE
Directeur-Propriétaire
OHANNÈS E. KAÏSÉRIAN
38, Grand' rue de la S. Porte, 38
Constantinople

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ե. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
Առ որ կ'ուղղուին ամէն տեսակ գրութիւններ։

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Պապը Ալի ճաստէսի, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ ետ չեն տրուիր։

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղրշ.	50
Դաւառներու համար	108 ղրշ.	60

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 ղրուշ։
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

منظومهٔ افکار
صاحب امتیازی و مدیر مسئولی
اوحانس فرید قیصریان
مطبعهٔ دارالخانهسی
باب عالی جوارنده ۳۸ نومرولی دائره خصوصه

ՍԱՆԶՈՒՄԷ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

ՀԱՇՏՈՒԹԵԱՆ ԶՐՈՅՑՆԵՐ

Եւրոպայի քաղաքական կացութիւնը խիստ հանդարտ կ'երևայ այս պահուս, և մինչեւ ցարդ իրարու թշնամի կարծուած կառավարութիւնները կը շարունակեն բարեկամական արտասովոր ցոյցերով նոր տրամադրութիւններու գաղափարը ներշնչել։

Անգլիա որ ամէնէն աւելի դրգռեց Միացեալ Նահանգները Սպանիոյ դէմ, սերտ յարաբերութիւններ կը մշակէ այս վերջինին հետ, և այժմէն կը ծանուցուի թէ յառաջիկային երբ Էտուարտ թագաւոր թագադրութեան հանդէսէն վերջ այցելէ Եւրոպիոյ մի քանի մայրաքաղաքները, արտասովոր պատուիրակ մը պիտի ղրկէ Մադրիտ, Անգլիա հրաւիրելու համար Սպանիոյ երիտասարդ թագաւորը։

Միւս կողմէն, Բարիզէն կը հաստատեն թէ Հանրապետութեան նախագահ Լուպէ՝ Զարին և Զարուհիին այցելութիւն մը պիտի տայ Բէթէրպուրկի մէջ, երեսփոխանական ընտրութիւններէ անմիջապէս վերջը, որով Ֆրանքեւռուս դինակցութիւնը նոր ուժ մը պիտի ըստանայ։ Բայց միւս կողմէն Գերմանիոյ կայսրը, որու նկարագրին նկատմամբ մէկ քանի տողեր նուիրեցինք մեր նախորդ յօդուածին մէջ, ետ մնալ չի փափաքիր Մ. Լուպէէն։ Արդարև, երէկ առաւօտ Թերիերուն մէջ հրատարակուած և Հռոմէ քաշուած հեռագրի մը նայելով, Վիլհէլմ Բ. յառաջիկայ գարնան այցելութիւն պիտի տայ ռուս սիպանեներուն։ Այս պարագային, մանաւանդ եթէ ընդունինք թէ այն թուաբանական սկզբունքը, որուն համեմատ երրորդ Թիւի հաւասարող երկու Թիւ իրարու ալ կը հաւասարին, քաղաքական յարաբերութիւններու մասին ալ ճիշտ կընայ համարուիլ, Ֆրանսա և Գերմանիա դադրած ըլլալու են թշնամի մրցակիցներ ըլլալէ։ Արդէն նախապէս ալ յայտնեցինք թէ Աւստրիոյ գահաժառանգ իշխան Ֆէրտինանտին Բէթէրպուրկ երթալը կընայ նոր գրաւական մը նկատուիլ երկու երկիրներուն բարեացակամութեանը, և ապացուցանել թէ երկուստեք յարգել կ'ուզուի 1897ի պայմանագիրը։ Այդ դիւանագիտական կարգադրութիւնը կ'ապահովէ իրաց արդի վիճակը և կը նշանակէ թէ ինչ որ ալ ըլլայ Աւստրիա-Հունգարիա և Ռուսիա դերիշխանութեան գաղափարը չպիտի մնուցանեն։

Մինչդեռ «քառիւքթիւրիսթ»ներու կողմէ հրապուրիչ աղջկան մը դիմագծով պատկերացուած Ֆրանսական հանրապետութիւնը, և երիտասարդ Իտալիան համբոյրներ կը փոխանակեն իրարու, Գերմանիոյ կայսրը Հռոմի նշանաւոր կէօթէի արձանը կը նուիրէ քաղաքապետութեան։ Ատլանտեանէն անդին ամերիկեան երկիրները հանդարտ են, և Վենեցուէլլա կամ Բօլոմպիա, Չիլի և Արժանթին այլեւս խաղաւէրները մտատանջութեան չեն դատապարտեր։

Միացեալ Նահանգաց և Գերմանիոյ յարաբերութիւնները հետզհետէ արտասովոր փայլ մը կը ստանան, միլիոնատէրեր և միլիառատէրեր կը պտրաստուին նմանը չտեսնուած ընդունելութիւն մը ընելու իշխան Հանրիի։

Բայց Անգլիա ալ Գերմանիոյ չափ և կամ աւելի, Ամերիկացւոց հաճելի ըլլալ կը փափաքի։ Վիլհէլմ Բ. գուշակած ըլլալով որ նախագահ Ռուզվէլթ խիստ գոհ կը մնայ իր աղջկան օրիորդ Ալիսի հանդէպ շռայլուած ամէն տեսակ մեծարանաց ցոյցերէն, այն տեսակ կարգադրութիւններու դիմեց որ վերջապէս յաջողեցաւ յիշեալ օրիորդը իրեն համար չունուած զբօսանուին մնուանդերութեան հանդէսին նախագահել տալ։ Էտուարտ է, ալ Գերմանիոյ կայսեր վարմունքին յաջողութիւնը ակնարկելով, անցեալները նամակ մը ուղղեց նախագահ Ռուզվէլթի և խնդրեց որ օրիորդ Ալիս բարեհաճի ներկայ գտնուիլ թագադրութեան հանդէսին։ Իրաւ է որ նմանները միշտ իրարու նմանիլ կը փափաքին, և Էտուարտ Է.ի և Վիլհէլմ Բ.ի նման երկու հզօր վեհապետներ գիրար գերազանցել կը կարծեն միւնոյն քաղաքականութեան հետեւելով։

Արդ, ի՞նչ կրնանք հետեւցնել այս ամէն եղելութիւններէն։ Պիտի կըրնանք ըսել թէ պատերազմի գաղափարը հետզհետէ սոսկում կ'ազդէ մինչեւ իսկ տէրութիւններուն, թէ, այդ միւնոյն տէրութիւնները իրարմէ քաշուելով հաշտարար ցոյցեր կը շռայլեն իրարու։

Սպասելով որ ապագան լուսաբանէ այդ փափուկ կէտերը, փութանք յայտնել թէ Թրանսվալի պատերազմին անորոշ կերպարանքին հակառակ, լաւատես լուրեր կը հասնին մեզի Լա Հէյէ և Լոնտրայէ։

Հոլանտայի վարչապետ տօքթէօր Քիւյքէրի վերջերս անգլիական կառավարութեան մատուցած պաշտօնական գրութիւնը մեր ընթերցողներուն ծանօթ է արդէն։ Մ. Քիւյքէր կը խնդրէ որ Մեծն Բրիտանիոյ հաւանութեամբ հոլանտական պատուիրակ մարմին մը ղրկուի Հարաւային Ափրիկէ, որպէս զի ազդարարէ պատերազմիկ Պօէրներուն թէ ժամանակը եկած է որ զինադադարի ըլլան, քանի որ թէ օր ըստ օրէ իրենց ուժերը կ'սպառին, և թէ երբէք յոյս չի կայ որ քաղաքակիրթ տէրութիւններէն մին ի նպաստ իրենց միջամտութիւն ընելու տրամադիր ըլլայ։

Իրաւ է որ, Լա Հէյէ հաստատ հեռագիրներ կը հաւաստեն թէ տօքթէօր Քիւյքէրի առաջարկը միմիայն Վիլհէլմինա թագուհւոյն թելադրութեամբը տեղի ունեցած ըլլալով, Մ. Քիւյքէրի և ուրիշ Պօէր ներկայացուցիչներու դիմումներուն արդիւնքը չէ։ Այս բարդան այնքան ճիշտ է որ, նախկին Թրանսվալի կառավարութեան ներքոյիոյ ներկայացուցիչ տօքթ. Լէյտս՝ Ֆրնսկն. «Բաթռի» լրագրոյն թղթակցին հետ ունեցած խօսակցութեան մը միջոցին, որքան որ ալ այս միջոցիս ուշադիր և խոհեմ ընթացք մը ունենալու հարկադրուած ըլլալը յայտներ է, միևնոյն ժամանակ չէ մոռցեր ըսել թէ Պօէրներուն հետ հաշտուելու բնական միջոցը անոնց անկախութիւնը ճանչնալն է։ Միւս կողմէ Քիւյքէր ալ միևնոյն գաղափարը յայտնած է։

Կարծես թէ այս խօսքերը ճիշտ ու ճիշտ կը համապատասխանեն «Թայմզ»ի կէս պաշտօնական տեղեկութեան, որոնք կ'ազդարարէին թէ Պօէրներուն ձեռքն է խաղաղութիւնը վերահաստատելու խնդրին լուծումը, և պատերազմին վերջ տալու համար պէտք է անպայման կերպով զինադադարի ըլլալ։ Որքան որ ալ երկուստեք կէս-պաշտօնական յայտարարութիւնները զօրաւոր յոյսեր չեն ներշնչեր, տարակոյս չի կայ թէ Պօէրներու սեռակից եղող Հոլանտացիներուն կառավարութեանը կողմէ խաղաղութեան վերահաստատման համար տեղի ունեցած պաշտօնական դիմում մը կարեւորութենէ զուրկ չի կրնար համարուիլ։

Այս եղելութիւն կը նշանակէ թէ պատերազմը իր վերջին չրջանին մէջ կը գտնուի, և կամ վերջնական օրերը կը մօտենան։ Բնադատապատմագէտին համար, հոդերանական նոր չրջանի մը մէջ կը գտնուինք, չրջան մը որ ամէն ժամանակէ աւելի կ'ապացուցանէ թէ Պօէրները ամէն բան աչքերնին առած են։ Որքան որ Թիւի և քանակութեան գերազանցութիւնը իր տրամաբանական հետեւանքներով պիտի կրնայ տկարացնել Պօէրները և կամ չեզոքացնել իրենց գործունէութիւնը, տարակոյս չկայ թէ իրենք իրենց համար չպիտի խնայեն մինչեւ իսկ իրենց արեան վերջին կաթիլը։ Բայց բնական է որ ցեղակից Հոլանտան աւելի չափաւոր և կամ ստիպուած չափաւոր ըլլալու, Պօէրները համոզելու անկեղծ փորձեր և դիմումներ ընէ։ Միւս կողմէ Անգլիացիք կը չարունակեն առագին զոհողութիւններ ընելու, և խորհրդարանէն ղրկուած վերջի 5 միլիոն ոսկիներուն վարկով միասին, մինչեւ յառաջիկայ եւրոպական մարտ 31, Մեծն Բրիտանիոյ ծախսած գումարը 152,657,000 ոսկիներուն պիտի հասնի։

Պաղարիւն Անգլիացիները պիտի կրնան արդիօք անտարբեր գանուիլ այդ հսկայ գումարին առջեւ, մանաւանդ երբ իմանան թէ, Աւստրիոյ-Հունգարիոյ կառավարութեան ըրած պաշտօնական քննութեան մը հետեւանօք, հաստատուած է թէ Սալզպրիի դաշնիին պաշտօնեաները՝ 4-500 ֆր.ի արժէք ունեցող ձիերը առ նուազն 800 ֆրանգի գնած են Աւստրիոյ-Հունգարիոյ հրապարակէն։

Եթէ արդի պատերազմներուն բուն նպատակը տնտեսական շահերուն պաշտպանութիւնն է կարծուի, չենք յուսար որ սխալած ըլլանք երբ ըսենք թէ Անգլիա իրապէս չահ ունի խաղաղութեան օր առաջ վերահաստատումէն։

Ա. Տ. ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ

ԳԻՏԱԿԱՆ ԽՕՍԱՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՆՈՐԱԳԻՏԻՏ ԵԼԵԿՏՐԱԿԱՌՔԵՐԸ ԵՐԿԱՔՈՒՂԻՆԵՐՈՒ ՎՐԱՅ

Երբ անցեալ դարուն սկիզբները՝ շոգեշարժ մեքենան վերջապէս կատարեալ գործուեցաւ, գիտուններուն զգացած ուրախութիւնը անկարագրելի էր։ Այդ զօրութիւնը թէ ցամաքի և թէ ծովերու վրայ գործածելու գաղափարները հետզհետէ ծաւալեցան։ Ամէնէն առաջ Անգլիա է որ օգուտ քաղեց շոգեշարժ մեքենայէն։ Աշխարհս առաջին շոգենաւը եղաւ «Ռիֆմոն» անուանեալը զոր չինեց ամերիկացի Ֆիւլթըն 1807ին սկիզբները։ Իսկ առաջին շոգեկառքը եղաւ «Ֆիւզէ» կոչուածը զոր չինեց անգլիացի մեքենագործ Սթէֆենսըն 1813ին։ Այս առթիւ շոգեկառքին համառօտ պատմութիւնը հոս յիշել կարեմ աւելորդ չէ։

Ֆրանսացի լուիչկ մը, Տընի Բարէն, էր որ յղացաւ և մասամբ գործադրեց շոգեշարժ մեքենան 1690ին, այն է ուրեմն առաջին հնարողը։ Տասը հինգ տարի յետոյ՝ անգլիացի մեքենագործ մը, Պ. Սավբրի, բարեփոխութիւններ մտցուց այդ մեքենային մէջ ու քիչ ժամանակ վերջը ընկերացաւ՝ իր հայրենակիցներէն՝ վարպետ երկաթագործի մը, Պ. Նիուքօմընի, և տաղանդաւոր ապակի վաճառողի մը, Պ. Բօլէի հետ։ Այս երեք անձերու ընկերութենէն յառաջ եկաւ ուրիշ նոր շոգեշարժ մը, բայց նորէն անկատար և այդ վիճակին մէջ մնաց 64 տարիներ, այսինքն մինչեւ 1769։ Այդ միջոցներուն ուրիշ անգլիացի մեքենագործ մը, Սկովտացի հանճարեղ Պ. Ճէյմս Ուաթ, նեղքօմընի չինած և անկատար թողած շոգեշարժ մեքենային ձեռնարկելով մեծամասամբ կատարելագործեց. արդիւնաւոր վիճակի մը մէջ դրաւ զայն իր մտնաւոր չնութեամբը՝ որով շոգեշարժ մեքենային հայրը կը նկատուի Պ. Ուաթ։

Պ. Ճէյմս Ուաթ, ձեռք բերած յաջողութեան մէջ, օգուտ քաղեց սակայն ֆիզիքական գիտութեանց մէջ այն ատենուան տեղի ունեցած յառաջդիմութիւններէն, հետզհետէ ուրիշ մեքենագործներ բարեփոխութիւններ մտցուցին այդ մեքենային մէջ որ սկսաւ շղալ 19դ. դարուն արշալոյսին հետ։

Շոգեշարժ մեքենային զօրութեամբը քալող աշխարհիս առաջին կառքը եղաւ Ֆրանսացի երկրաչափ Պ. Քիւնիօքիոը որ չինեց զայն 1769ին որ մինչեւ ցարդ Բարիզի «Բօնսէվթաար տէ՛զ առ՝ զէ մէթիէ» —(արուեստներու և արհեստներու բարձրագոյն վարժարան)—ին հնութեանց սրահին մէջ կը կենայ, եթէ չեմ սխալիր, իբրև «անթիք» հնաբագիտական առարկայ։ Դիժբախտաբար այդ կառքը կարեւոր պակասութիւն մը ունէր. այն է կաթսային անյարմար չէնքը որ միայն 15 վայրկեան քալելու համար շոգի կըրնար կոր արտադրել, որմէ յետոյ պէտք էր՝ սպասել վերստին շոգի արտադրելու համար։ Այդ առաջին շոգեկառքը գործնական վիճակ մը չունեցաւ ուրեմն. բայց յետոյ, ամերիկացի նշանաւոր երկրաչափ մը, Պ. Էվընս, դէպի 19դ. դարուն սկիզբները (1703ին) աւելի յաջող շոգեկառք մը չինեց։ Բիչ յետոյ անգլիացի երկրաչափներ, Պ. Պ. Թրէվիթիք և Վիվիրին, ալ յաջող փորձեր կատարեցին Անգլիոյ մէջ։ Այս բոլոր շոգեկառքերը պարզ ցամաքի ճամբու վրայ քալեցընել տալու համար չինուած էին։ Այդ միջոցներուն՝ հանքածուխի հանքերուն մէջ փոխադրութեան համար պզտիկ կառքեր կը գործածէին —(և մինչեւ հիմայ ալ արդէն կը գործածեն)— զորոնք դիւրութեամբ ընթացնելու համար— նախ փայտէ և յետոյ— երկաթէ ուղիի մը վրայ սկսան քալեցընել (ձիու մը կապելով և կամ մարդոց հրել տալով)։ Երբ շոգեկառքը հնարուեցաւ, տարիկ ալ դիւրութեամբ և արագութեամբ քալեցնելու համար երկաթէ ուղիի մը վրայ սկսան փորձեր կատարել։ Սակայն նախ չյաջողեցան, որովհետեւ — (այն ատենուան չինուած շոգեկառքը թեթև ըլլալով)— անիւները կը «սահէին» երկաթէ ուղիին վրայ, մանաւանդ երբ անոր ետեւէն կը կցէին մի քանի կառքեր, որպէս զի քաշէ զանոնք։ Ա-

սիկա մեծ խնդիր եղաւ և մեքենագործու երկրաչափ սկսան գլուխին քերել ատոր ճար մը գտնելու համար։ Զանազան տեսակ փորձեր կատարեցին՝ բայց ի զուր։ Վերջապէս, 1813ին, անգլիացի երկրաչափ մը, Պ. Պլաքթի, ապացուցաւ որ եթէ շոգեկառքը համեմատաբար ծանր ըլլար և անոր անիւներն ալ իրարու հետ կապակցութեամբ դառնային, այն ատեն անիւները «լաւ կցուելով երկաթէ ուղիին»՝ սահելու պատճառ մը չէր մնար այլ ևս ու շոգեկառքը անվրէպ պիտի ընթանար։ Ուրեմն, այն ժամանակ, անգլիացի Սթէֆենսըն մեքենագործը, այդ սկզբունքին վրայ հիմնուելով չինեց իր առաջին շոգեկառքը (1813ին) որ կատարեալ յաջողութեամբ երկաթէ ուղիի մը վրայ սկսաւ քալել։ Ֆրանսացի երկրաչափ մը, Պ. Մաառ Սեկին, 1829 ին հնարեց խողովակաւոր կաթսան —(որ շուտով և առատ շոգի կ'արտադրէ)— ու այն ատեն միայն շոգեշարժ մեքենան կատարելագործուելով շոգեկառքերը (և շոգենաւերը) սկսան ընդհանրանալ։

Բնագիտութիւնը, միւս կողմանէ ղդալի կերպով յառաջդիմեց։ Շոդիէն յետոյ նոր գաղտնի զօրութիւն մը մէջտեղ եկաւ. այն է ելեկտրականութիւնը որ սկսաւ շոգիին հետ մրցիլ։ Ելեկտրաշարժ մեքենաները հետզհետէ կատարելագործուելով, երկրաչափներնոյնպիսիներ սկսան մտածել որ, միթէ աւելի յարմար չէ՞ ատոնք գործածել երկաթուղիներուն վրայ՝ փոխանակ շոգեշարժ մեքենաներու։ Արդէն, իսկոյն մէջերնիս, շոգեկառքը այնչափ ազնիւ գործիք մը չէ։ Նախ բազմաձայն անախորժ «սուլիլ» մը ունի որ ներկայ «քաղաքակրթեալ շրջանի դար»ուս մէջ ամենուս ալ «սրտերը»ին կը դպչի։ Յետոյ «բուֆ բուֆ» ընելով կ'ընթանայ մտանոգ ու շնչասպառ մարդու մը պէս և որ լաւ ազդեցութիւն չըներ մեր վրայ. բայց ատոր աղտոտալ է։ Վերջապէս ախորժելի հրէշ մը չէ շոգեկառքը, մինչդեռ «ելեկտրակառք»ը — այսինքն ելեկտրաշարժ մեքենայի զօրութեամբ ընթացող նորագիւտ երկաթուղիի կառքը — տեսէք ինչ ազնիւ կերպարանք մը ունի։ Առատաձեռն «պանքէտ»ի մը կը նմանի և կեսուրի մը պէս ալ «Կըռակըռ»ը չատ չէ։ Երկայնահասակ, մաքուր, ձեւաւոր, վերջապէս «շիք» դարսկիզբի զարդացեալներէն է, հապա, սիրելի ընթերցող։ Մինչեւ յոյզ, ածուխ, կաթսայ, ջուր են՝ չէ՛ չէ, ատանկ բաներ չունի, եթէ անդամ մը զինքը տեսնես՝ համակրութիւնդ կը գրաւէ. հաւատացիր թէ ստոյգ է ըսածս։

* * *

Ներկայ ընկերային կեանքի պէտքերը մեզ կը ստիպեն հետզհետէ աւելորուհիս քով և եթէ վաղը չաթթանան չկարենամ վճարել, սալայատակին վրայ եմ պարզապէս։

—Հոգերնիդ մի ընէք, Միւլիէդ Սիւրտոն։

Այս անունին վրայ զոր Լբրիշ արտասաներ էր, աղջիկը կաս կարմիր կարմրցաւ։

—Անունս գիտէ՞ք, թոթովեց...

—Վայ, վայ... ուրիշ շատ բաներ ալ գիտեմ...

Վայրկեան մը, չլմորած, անոր նայեցաւ ու յետոյ մէկէն ի մէկ։

—Ներեցէք, հիմա կու գամ։

—Վա՛յ, վա՛յ, վա՛յ, ինծի՞ չէ՞ որ պիտի կրնաս կլլեցնել ատիկա... օ՜ն, նստէք, և խօսինք երեսս մէկ...

Ու Թեւէն բռնեց որպէս զի դուրս չի կարենայ ելլել։ Զգաց որ աղջիկը կը դողդողար։

(Շարունակելի)

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ՆՈՐ ԹԵՐԹՕՆԸ (32)

ԿՈՐՈՆ

ԺԱՎԷԼ

ՓՈՂՈՑԻՆ ՈՃԻՐԸ

Ք.

ՀԱՆԴԻՊՈՒՄԸ

Սրճարանէն ներս մտան։

Հազիւ տեղաւորուած էին երբ կիներ եկան քովերնին, խնդրելով որ դարձեալ մը հրամցնեն իրենց, բայց խմողներուն մերժումն վրայ, գոնէ սիկարէթ մը խնդրելով մեկնեցան։

Մէկէն ի մէկ Լբրիշ երկրաչափին թեւը բռնեց և ականջէն վար ծռելով.

—Ա՜հ, ատաւասիկ ինչ որ ամէնէն ապշեցուցիչն է, ըսաւ... վարը, սա ձախ կողմի անկիւնը նայեցէք։

Տէրվալ նայուածքը ուղղեց ընկերոջը իրեն ցուցուցած կողմը։

—Բայց այո՛, ա՛ն է...

Եւ կը պտարատուէր կոր տեղէն եկալով երթալու այդ աղջկան քովը որու նկարագրութիւնը ճիշդ ու ճիշդ կը համապատասխանէր Միւլիէդ Սիրոտոնի նկարագրութեան։

—Վայրկեան մը, ըսաւ ոտիկանը կեցնելով զինքը։ Բաղաքավարէն վարուինք՝ աղաւնին չի խրտչեցնենք. կընայ ըլլալ որ թռի երթայ։

«Միւնոյնն է, աւելցուց, այնքան ատեն զուր տեղը փնտռել և այսպէս մէկէն ի մէկ վրան իյնալ... առանց կասկածելու... ահաւասիկ բաղդը... Աստուածը ոտիկաններու...

Մանչը կանչեց.

—Բարեկամ, խնդրեցէք սա տիկինէն, կը տեսնէք, չէ՞, սա աչքին տակ ծիլաւոր կինը... որ դայ մեր սեղանը նստի...

Մանչը յանձնարարութիւնը կատարեց։

Կինը աճապարանքով ոտքի ելաւ և եկաւ Տէրվալի և Լբրիշի քով։

Տձեւ կերպով կարուած շրջազգեստ մը հագած էր, որուն խնդճութիւնը աչխատեր էր պարտկել վիզին և դաստակներուն շուրջը ժանեակներ աւելցընելով...

Յոգնած դիմագիծեր ունէր, և աչքերուն շուրջը սև ծիրեր բոլորուեր էին. յայտնի էր որ այս կինը զրկանքներ կը կրէր...

Կեցեր էր այս երկու պարոններուն առջեւ և չէր համարձակեր կոր խօսելու, քիչ մըն ալ վախնալով այս հրաւերէն զոր չէր հասկնար։

—Բայց նստէք, աղջիկս, ըսաւ Լբրիշ հայրարար...

Հնազանդեցաւ։

—Ի՞նչ պիտի առնէք...

—Մանտուիչ մը և գարեջուր մը, մրմնջեց... յոգնած ձայնով, անօթի եմ...

Տէրվալ և Լբրիշ ակնարկ մը փոխանակեցին։

—Գործը յաջող չէ՞ երթար կոր, հարցուց ոտիկանը։

Փորձեց ժպտիլ։ Բայց թերեւս արցունքներէ աւելի տխուր էր այս ժպիտը։

—Մնդիրը հոն է որ մեծ հարստութիւններու քով թշուառութիւնն է ասիկա...

—Եւ սակայն սիրուն էք դուք, յարեց Լբրիշ աղջիկը շողոքորթելու նպատակով։

—Կը ծաղրէ՞ք։

—Բայց ոչ... ոչ... ընաւ։

—Եւ յետոյ կը տեսնէք, շատ աղուոր չեմ հագուած գործ ընելու համար։

Մանչը գարեջուր մը և պնակի մը մէջ երկու ալ սանտուիչ բերաւ։

Անյապաքար, կինը լափեց միսով լեցուն այս երկու պզտիկ հացերէն մէկը։

—Ինչ աղուոր բան է, ըսաւ բերանը լեցուն։

—Միւսն ալ առէք տեսնենք։

—Չեմ մերժեր, որովհետեւ երկու օրէ ի վեր տասը բարայի հացով և քսան բարայի կաթով եմ անցուցեր... բոլոր մնացածը վաղեց գնաց ատ տիրուհիս քով և եթէ վաղը չաթթանան չկարենամ վճարել, սալայատակին վրայ եմ պարզապէս։

—Հոգերնիդ մի ընէք, Միւլիէդ Սիւրտոն։

Այս անունին վրայ զոր Լբրիշ արտասաներ էր, աղջիկը կաս կարմիր կարմրցաւ։

—Անունս գիտէ՞ք, թոթովեց...

—Վայ, վայ... ուրիշ շատ բաներ ալ գիտեմ...

Վայրկեան մը, չլմորած, անոր նայեցաւ ու յետոյ մէկէն ի մէկ։

—Ներեցէք, հիմա կու գամ։

—Վա՛յ, վա՛յ, վա՛յ, ինծի՞ չէ՞ որ պիտի կրնաս կլլեցնել ատիկա... օ՜ն, նստէք, և խօսինք երեսս մէկ...

Ու Թեւէն բռնեց որպէս զի դուրս չի կարենայ ելլել։ Զգաց որ աղջիկը կը դողդողար։

(Շարունակելի)

լի արադութեամբ կատարել մեր ճամբորդութիւնները, որով չոգենաւի և չոգեկառքի ընկերութիւններուն առաջին զբաղմունքն է այժմ արագընթացութեան միջոցներ. ընծայել իրենց յաճախորդներուն։ Ամերիկայի մէջ չոգեկառքերը մինչև 130 քիլոմէթր ճամբայ կ'առնեն մէկ ժամուան մէջ։ Արդէն չոգեկառքը այլ ևս կատարելագործեալ է. սակէ անդին բան մը չիկայ ընելու՝ իր նկատմամբ։ Սակայն «ելեկտրակառք»ը, որ նորագիւտ է, իր փորձերով ցոյց կուտայ թէ ապագայ կը խոստանայ։

Վերջերս Գերմանիոյ մէջ երկու «ելեքտրակառք»երու յաջող փորձեր կատարուեցան Պէրլին և Զօսէն զինուորական երկաթուղիին վրայ որու երկայնութիւնն է 23 քիլոմէթր։ Ցիչեալ ելեկտրակառքերուն իւրաքանչիւրին ելեկտրաշարժ մեքենան և գործիքները դատ դատ գործարաններու չէնքեր էին, մին Սիէմէն և Հալաք տանը արդիւնքն էր, իսկ միւսը Սօսիէթէ Ժէնէրալ էն։ Առաջնոյն ելեկտրակառքին ծանրութիւնն էր 92000 քիլո և մէկ ժամուան մէջ 160 քիլոմէթր ճամբայ առաւ. իսկ երկրորդինը 80000 քիլո կը կշռէր և 133 քիլոմէթր ընթացաւ մէկ ժամուան մէջ։ Պէտք է ըսել թէ այժմ փորձերը դադրեցուցած են երկաթուղին նորոգելու համար։

Այս հաշուով մինչև 200 քիլո մէթր ճամբայ առնել պիտի տան մէկ ժամուան մէջ ելեկտրակառքերուն։ Վայ նպատից արմատ, կրիան չմնանայ, անշուշտ պիտի նախանձի։ Մարդկային կեանքը կարճ ըլլալուն համար արագընթանալու պէտքը անուրանալի է. սակայն փոթորիկին հետ արշաւել և նոյն իսկ անիկա անցնիլ, ահա, մարդկային ուղեղին հիանալի մէկ արարքը։

Եթէ մեր «սէտէ»ները իրենց գերեզմաններէն դուրս ելնելու կարող ըլլային այժմ, ելեկտրակառքին առջև զարմանք պիտի գոչէին.

—«Մօ Մկո, ինչ է, սա՞յլ է սատ. սատխանա՞յ կայ մէջ, ինչ կայ»։

ՊԱՒԼՈՍ

ԱՖԻՕՆ-ԳԱՐԱ-ՀԻՍԱՐ

(Մեր ղեղուն Ընդ-ի՛ղէն)

Քաղաքին գրէթ ոչ կլմա. — Հայ հասարակութեան Առաջորդան և Աբեղեանական վիճակը. — Ադէ. Երկաթ վարժարանն ու կրնական վիճակը։

1902 ՅՈՒՆՎԱՐ 16

Աֆիոն-Գարա Հիսար Սուլթան լեռան ստորոտը եռանկիւնաձև մեծ ու ընդարձակ գիւղի մը նմանութիւն ունեցող և Զմիւռնիոյ ու Պոլսոյ երկաթուղեաց կեդրոնն եղող վաճառական քաղաք մըն է։ Կլիման ցուրտ, օդը խիտ ու մաքուր, իսկ ջուրը սքանչելի, առողջարար և անուշ է։

Պաշտօնիս բերմամբ քանի մը օրէ ի վեր այժմ Գարա-Հիսար կը գտնուիմ. և կը պատմեն ինծի թէ ասկէ գրեթէ ամիս մը առաջ հոս կայծակներով ու փոթորիկներով բաւական ձիւն եկեր է, և քանի մը օր վերջը իբր գարնանային մեղմ ու սքանչելի օդ մը ունեցեր են. յետոյ դարձեալ զգալի եղած է սառնակ ցուրտը և իմ այցելութիւնս ալ ճիշդ այդ օրերուն հանդիպեցաւ։

Թէև այս տեսակ ցուրտը հազիւ երեք չորս օր շարունակեց՝ բաւական հիւանդութիւններ պատճառելով ժողովրդեան, սակայն բարեբաղդաբար, այս օրերս օդերը փոխուեցան ու հիմակու հիմա աղէկ կ'երթան։ Գարա-Հիսարի բերդերն են՝ աֆիօն, թիֆթիկ, բուրդ, կաչի, ցորեն, գարի. սոյն բերքերով բաւական վաճառականներ կան հոս. ընդհանրապէս արհեստները զարգացած չեն, միմիայն ոսկերչութիւնը կայ որ բարձրաձայնի մը մէջ է, և համարձակութիւն ունիմ ըսելու թէ դժբաղդաբար Գարա-Հիսարցիները չունին տմչափ քաղաքակրթութիւն. և հայ հասարակութեան մեծամասնութիւնը ճիշդ հին աւուր մեր պապական կենցաղավարութիւնը կ'ապրի. ոչ ճաշակի տէր են և ոչ կրթասէր և ընթերցասէր, (բացառութիւնները յարգելի են). հայ օրիորդներ ու չաբաթաթերթեր հաղուագիւտ են. կրնանք ապացուցանել մեր ըսածը. հոս կու գան 9 Մանզումէ, 4-5 Հանրագիտակ, 4 Բիւզանդիոն, 3 ձէրիտէ, 1 Սուրհանդակ, 2 Մասիս, 30 Աւետարեր։

1500 տունէ աւելի հայեր կայ հոս որոնք ունին երկու եկեղեցի, մէկը Ս. Թորոս և միւսը՝ Ս. Աստուածածին, որ հոյակապ, ընդարձակ ու պայծառ՝ Զմիւռնիոյ Ս. Ստեփաննոս եկեղեցիին կը նմանի։

Երկու եկեղեցիները ունին վեց քահանաներ. ցաւով տեսայ թէ ասոնցմէ չորսը իրենց մայրենի լեզուն իսկ դժբաղդաբար չեն դիտեր... իսկ Տ. Խաչատուր քահանայ Տոնէլեան որուն հետ ալ տեսնուելու բաղդը ունեցայ, բանի բուն, ուսեալ, արժանի քահանայ մըն է. կ'ըսեն թէ՝ ամէն կիրակի կը քարոզէ ժողովրդեան և իր քարոզները շինիչ և ազդու են։ Ինքը մէկ քանի հոդիւնակութիւններ ալ ունի եղեր որոնք տակաւին չեն հրատարակուած։

Ասկէ բաւական ամիսներ առաջ արդէն «Մանզումէ»ի մէջ Գարա-Հիսարի կրթական վիճակին նկատմամբ բան մը գրուած էր. աւելորդ է ըսել թէ ճիշդ գրաչ ինչ որ կարդացի այն ատեն, այս մասին չատ պիտի չծանրանամ։

Այցելեցի դպրոցը. հոն կը գտնուէին դպրոցի տեսուչը, ուսուցիչներէն Ց. Պալպալեան էֆ. և ուրիշ մէկ քանիներ, ուսուցչուհիներ. կարդացի ուսմանց ծրագիրը ու գոհացուցիչ գտայ...։

Կ'ըսեն թէ դպրոցը երկսեռ 900է աւելի աշակերտներու համար քանի ուսուցիչ ու ուսուցչուհիներ ունի. մեծ յոյս ունինք որ՝ եթէ դպրոցը ներկայ վիճակով չարունակուի, նոր սերունդը պիտի կրնայ կրթական լաւագոյն մակարդակի մը վրայ գտնուիլ։

ԳԱՍՊԱՐ ԺԱՄԿՈՉԵԱՆ

ԽԱՐԻՃԻՅԵԼԻ

ՖԻԼԻՄԷՆԿԻՆ ՍՈՒԼՀ ԹԷՆԷՊՊԻՍԱԹԸ. — Մէվսուգ մնալաթեան թէէմին օլուանուղնա նազարէն, Ինկիլթերա հիւքիւմէթի՝ Ֆիլիմէնկ հիւքիւմէթինին սուլհ թէպիղաթնա գաթի սուրէթաթ պիր ճէվապ վէրմիշ տիր։

Ինկիլթերա հիւքիւմէթի՝ պունտան սոնրա Պոէրլէրին շարթսըզ թէսլիմ օլմասընան պաշգա հիչ պիր թէքլիֆի նազարը տրդգաթա ալամաեաճաղը անլաթմըշ տըր։ Ֆիլիմէնկ հիւքիւմէթինին Պոէրլէրի սուլհա թէշվիդ իչուն, ճէնուպի Աֆրիգաեա խուսուսի պիր գօմիսիօն կէօնտէրիլմէսինէն նէ՞ կիսի ֆիտիսէ վէ թէէսիր հասըլ օլաճաղը հագգընտա, լօրտ Ռիչնէրին ֆիքրի սորմուշ, վէ միշարիէյ՝ վէրտիկի ճէվապտա, պէօյլէ պիր գօմիսիօնըն կէօնտէրիլմէսինէն հիչպիր ֆիտիսէ հասըլ օլմաեաճաղընը պէեան իմմիշ տիր. Սօն ամէնա ադա օլունան վիւքէլա մէճլիսինտէ, մուհարէպէեէ Ինկիլիզ ասքէրինին սայ ու զայրէթի իլէ խիմամ վէրմէքտէն պաշգա պիր չարէ օլմասընը հագգընտա գանաաթ հասըլ օլմուշ տըր։ Պոէրլէր՝ սիլահլարընը թէրք իմմէք իսթէրլէրսէ, տողրուտան ասղրուեա լօրտ Ռիչնէրէ միւրաճաաթ իմմէլերի լաղմ կէլէճէկի տաբի գարարլաշտըրմըշ տըր։

Ֆրանսըզ կաղէթալարընտան պիրինին մուխապիրի՝ Թրանսվալ հիւքիւմէթի բէյսի Մ. Քրիւկէր իլէ միւլազաթ իմմիշ վէ միշարիէյ՝ կէրէք քէնտինին վէ կէրէք Պոէրլէրին ճէնտը Հագտան իւմիւտլէրինի քէմէֆիքլէրինի պէեան իմմիշ տիր։

Մ. Քրիւկէր՝ չու սուրէթլէ իտարէ լիսան իմմիշ տիր. «Պիզ սուլը սէվէր վէ խրիսթիեան օլտուղումուզ հալտէ, մուհարէպէտէ, ասկամ իմմէմիզ՝ սըրֆ իսթիդլալիկէթիմիզի գուրթարմագ իչուն տըր։ Միւսալտան ադաբ իչուն, պաշգա թարաֆտան վուգու պուլան իսլիթիսաի թէշէպպիւսաթա միւթէշէքքիր վէ մինէթտարըզ։

ԼԷՑՏՍ Վէ ՖԻՆԵՐ ԻԼԷ ՄԻԻԼՍ. — «Թան» կազէթասընդն Պրիւքսէլտէքի մուխապիրի՝ Թրանսվալ վէ Օրանժ հիւքիւմէթլէրինին Եվրոբա մուրախասալարը Տոքթ. Լէյտս վէ Մ. Ֆինէր իլէ միւլազաթ իմմիշ տիր՝ Պուտլար Հոլանտա հիւքիւմէթի թարաֆընտան վուգու պուլան սուլհ թէշէպպիւսաթընդն Պոէր մուխախասալարը թարաֆընտան վէրիլէն մէզունիյէթի վէ վէքիլէթի իւզէրինէ իմրա իտիլմիշ օլուանուղը գաթիյէն ինքնար խալէօրլար։ Կազէթա մուխապիրի՝ պու կիւն հարպ մէյտանընտա պուլունան Պոէր ասքէրինէ գարշու մէվզուլերինին նէ սէրէճէ կէնիշ պուլունտուղունը Լէյտսայէն վէ Ֆինէրտէն սիւալ իմմէքլէ, պունլար՝ չու ճէվապը վէրմիշլէր տիր։

«Հարպ օլտուղումուզ վէքիլէթ սրֆաթը հագդընտա պաղը եէրլէրտէն հէր նէ գատար շիւպէ ալամէթլէրի կէօսթէրիլիւօր, վէ եա կէիսթէրիլիւօր կիպի տալրանըլըհօր իսէ տէ, հիւքիւմէթլէրիմիզին միւրախասալարը սրֆաթընը հարպ պուլունտուղըմըզա շիւպէ կօգ տըր։

Շու գատար քի, ճէնուպի Աֆրիգա մուհարիպլէրինին բէյնի ալմատրգճա հիչ պիր շէյ եաքամաեաճաղը։ Պունա գարշու, նէ հիւքիւմէթ բէյսի Մ. Շեֆէյն՝ նէ ժէնէրալ Պոթա, նէաէ ճէնուպի Աֆրիգատա պուլունան սաիր ասքէրի բէյսիլէրի՝ պիզիմ բէյմիզի ալմատրգճա հիչ պիր շէյէ գարար վէրմէեէճէյլէր տիր։ Իշթէ պու միւհիմմ նօղթա՝ նազարը տրդգաթատան ապա գայմամալը տըր»։

Օրանժ մէմլէքէթինէ տօղմուշ օլան, վէ պունէն ալէյհ տանա զիւատէ պու մէմլէքէթին մուրախասալարը սրֆաթընը հարպ պուլունան Մ. Ֆինէր՝ մուհարէպէտէն նէ՞ կիսի պիր նէթիճէ պէքլէտիսի հագգընտա վագը օլան սիւալա չու ճէվապը վէրմիշ տիր.

«Պէն նիքպինիմ, նէթէքիմ մուհարէպէնին իպթիտաաընտան պէրի հէր իշլէրի էյի ընկոէ կէօրիւրիմ. պազէն ուղուն ֆասըլալարա ալաղընմըզ խապէրլէր՝ պու նիքպինիլիմին հաղը օլտուղունու կէսթէրիւօր,

Պիզ՝ Ինկիլիզլէրին գուվվէթինի թիւքէթիւօրուզ։ Պինէէն ալէյհ, Ինկիլիզլէրին ինչա իսէճէքլէրի պէօքհավալարա կէօղիմիւզ գօրգմազ, վէ պունլարա Ինկիլիզ ասքէրինին ճէսարէթլէրի տէ չէվգէ կէլմէզ։ Պու մէսէլէ հագգընտա պունտան պիր սէնէ էվվէլ բէիս Շեթէյն՝ Պօէրլէրէ խիթապէն նէյր իմտիեի պիր պէհանանամէտէ «Շիմտի, տօսթլարըմ, սոն մուվաֆֆագըյէթէ գատար օղրաշա պիլէճէիմիզի ի, ֆատէ իսէպիլիրիմ» տէմիշ իտի։

ԲՈՒՄԱՆԻԱ. ԱՀՎԱԼԸ. Բումանիա հիւքիւմէթինին 1902 սէնէսի հարպիէէ պիւճէճէսի՝ 37,720,000 ֆրանգա պաղիլ օլմուշ տըր։ 1901 պիւճէճիսի՝ 38 միլիոն 830,000 բատէսինէ իտի։ Շու հալէ կէօրէ, պու սէնէքի պիւճէճէտ, կէյէն սէնէէ նիսպէթլէ, 1, 100,000 ֆրանգ պիր թէսարրուֆ մէվճուտ տըր։

Պու սէնէքի պիւճէճէտ ֆազլա թախսիսաթ պուլունտուղունա մուգապվի, իտարէի միւքիյէէնին պաղը չիպէկլէրի իլէ սըհհիյէ վէ մէմէուրլար մասչարընտան իքի պուչուգ միլիոն վէ ասքէրի մանօվրալարընտան 160 պին ֆրանգ թէնզիլաթ իտրա իտիլմիշ տիր։

Հասըլը զամմըն մըգտարը՝ 2,285 պին ֆրանգ օլտուղը հալտէ, թինզիլաթընը տէրեճէսի, 3,957,000 ֆրանգ բատէսինէտ տիր։

ՍՐՊԻՍԹԱՆ Վէ ԲՈՒՄԱՆԻԱ. — Բումանիա հիւքիւմէթի իլէ Սրպիսթան հիւքիւմէթի արասընտա պաղբ ավընտա տաիր ադա օլունան մուգավէլէնամէ իտգա իտիլմիշ տիր։ Թունա նէէրի իւզէրինէ պաղբ ավը հուգուգընա տաիր օլան պու մուգավէլէնին տէվամը միւտտէթի՝ 5 սէնէէն իպարէթ օլաճագ տըր«

ՎԷՆԷՏԻԿ ԿՕԵԷՐՃԻՆԼԷՐԻ. — Վենէտիքտէ Սէն Մարգ մէյտանընտա եիւղլէրճէ վէ պէյքի տէ պինլիրճէ կէօեէրճինլէր մէվճուտ տըր։ Պու կիւղէլ հայվանլար՝ Վենէտիկի ղիեարէթ իտէն էճնէպիլէրին էթրաֆա սէրբտիքլերի տարբլար իլէ կէյինիրլէր։ Վենէպտիկ կիտէն սէյեահլարընդ Սէն Մարգ մէյտանընտաքի սաթըճըլարտան տարը պարագ, պու կէօեերճինլէրէ աթմասը ատէթ հիւքմինէ կէչմիշ տիր։ Պինաէն ալէյհ, Վենէտիքտէ էճնէպի պուլունտուգճա, կէօեէրճինլէրին աճ գալմասը միհթիմիլ ատիրլտիր։ Ֆագաթ պունլար՝ պիրէր պիրէր Վենէտիքքէն կիթմէեէ, օթելլէրտէ սէյեահ գալմամաղ պաչլաէրընճա, պիչարէ հայվանլար՝ հաֆթալարճա աճ գալմաղա մահքիմ օլուրլար։ Իշթէ պունընդ իչուն տըր քի, Վենէտիք կաղէթալարը՝ չէհրին պաչլըճա զիրիէթինէ մէտար օլան կէօեերճինլէրին աճլըգտան էօլմէլերինէ մանի օլմագ իչուն, պէլէտիյէ պիւճէճէսինէ թախսիսաթ իլավէսինի թալէպ իտիեօրլար։

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ԵԱՆՔԻՍԷՃԻ ՄԻՔԹԷՊ. — Ամէրիգա զապբթա մէէմուրլարը՝ կէչէն կիւն Նիւ-Եօրգտա պիր եանքէսէհի մէքթէպի պուլունտուղունը իսապէր ալարագ, մէյտանա չը զարմագա մուվաֆֆագ օլմուշլար տըր։

Մէքթէպին չակիրտանը՝ գըզ վէ էրքէք 40 նէֆէր չօճուգտան միւրէքքէպ օլուպ, իրիվաեէթէ կէօրէ, ճիւմլէսի՝ սանսաթլարընտա ֆէվզէլատ մէհարէթ սահիպի իմիշլէր։

Եանքէսոճի մէքթէպինին բրօֆէսէօրլէրի, իտարէ մէէմուրլարը վէ չակիրտլէրի հապտա աթըլմըշլար տըր։

ՐՈՒՍԻԱ, ԻՆԿԻԼԻԹԷՐԱ, ՃԱՌՕՆԻԱ Վէ ԱՄԵՐԻԳԱ. — Ինկիլթէրա, Ճարօնիա վէ ճէմահիրը միւթթէֆիգա հիւքիւմէթլէրի՝ Մանչուրիսթան գըթասընտա Բուս վէ Չին պանգասընա վէրիլմէք իւզէրէ պուլունան սանսի վէ թիճարի իմմիեազլարա գարշու չիքեաեէթ իթմէշլեր տիր։ Ամանիաեա կէլինճէ, իւէրտէ Շան-Թունկ էեալէթինտէ այնը իմմիեազաթա նաիլ օլմագ իչուն, Բուս բուլիթիգասընը թասվիպ իտիեօր։

ՊԻՐ ՀԷՏԻՑԷԼԷ. — Ֆրանսընդն մէշհուր զէնկինլէրինէն կէչէնտ վէֆաթ իմմիշ օլան Մ. Եօժէն Գլայզէն Բասթէօր Լապօրաթուարընա 50 պին, կիւսքէրի բէիսլէրի՝ պիզիմ բէյմիզի ալմասընդճա հիչ պիր շէյ գարար վէրմէեէճէյլէր տիր։ Իշթէ պու միւհիմմ նօղթա՝ նազարը տրդգաթատան ապա գայմամալը տըր»։

Օրանժ մէմլէքէթինտէ տօղմուշ օլան, վէ պունէն ալէյհ տանա զիւատէ պու մէմլէքէթին մուրախասալարը սրֆաթընը հարպ պուլունան Մ. Ֆինէր՝ մուհարէպէտէն նէ՞ կիսի պիր նէթիճէ պէքլէտիսի հագգընտա վագը օլան սիւալա չու ճէվապը վէրմիշ տիր.

«Պէն նիքպինիմ, նէթէքիմ մուհարէպէնին իպթիտաաընտան պէրի հէր իշլէրի էյի ընկոէ կէօրիւրիմ. պազէն ուղուն ֆասըլալարա ալաղընմըզ խապէրլէր՝ պու նիքպինիլիմին հաղը օլտուղունու կէսթէրիւօր,

Պիզ՝ Ինկիլիզլէրին գուվվէթինի թիւքէթիւօրուզ։ Պինաէն ալէյհ, Ինկիլիզլէրին ինչա իսէճէքլէրի պէօքհավալարա կէօղիմիւզ գօրգմազ, վէ պունլարա Ինկիլիզ ասքէրինին հաղը օլտուղունու կէսթէրիւօր։ Պունունլա պէրաբէր, Ամէրիգալը բրօֆէսէօր Ֆրէտրիգ Դօլլէն՝ Մ. Մարգօնինին պու խուսուսաաքի էքսպէրտի իմմամ իտիեօր։ Թօրրագ իւզէրինէ չինգօ թէլտէն իպարէթ վէ տէլիքլէրի գարամագ իւզրէ ուֆագ տիմմէլէր գօնուլմուշ տըր քի, պունլարատան պիրի սատաեի ալան վէ տիկէրի սատաեի վէրէն ըսթասիսնտա տըր։ Պունլարընդ իւզէրինէ եէնէ սատաեի վէրէն վէ ալան ալէսթալար տիքիլմիշ օլուպ, կիմիշտէն տիւմմէկլէրէ բարի իտիլմիշ տիր։ Գօլլէնս սիմթէմի իլէ պիր մէլ ուղագըզընտա պիր եերտէ թէճրիպէլէր իճրա իտիլմիշ վէ քէլիմէլէր աշզգ օլարագ իշիտիլմիշ տիր։

ԹԻՎՃԻՀԱԹ

Սէնիճէ սանճաղը միւթէսարրֆիլը՝ Էրկանի սանճաղը միւթէսարրֆը սէսաեթլու Իսմաիլ բաշաեա թէֆիվիզ պույրուլմուշ տըր։

ԹԷՊԼԻՂԱԹԸ ՐԷՍՄԻՅԵԷ

Միւպէրրաթը սէնիյէի Միւլուքեանէէ զամմմէթէն Պաղտատ վիլաեէթի տախիլինտէ վէ Ֆիւրաթ նէհրի սահիլինտէ Խաղինէի Խասսի Շահանէճէ զաեէթ մէթին տրլնիյին պիր սուրէթտէ ինչա գըլընան իքի կէօղլի վէ քէօբրիւլի քեարկիր պէնտիլէ սատրըն վէ տէօրթ սաաթ թուլինտէ թէկսիան վիճուտէ կէմուրլէն գանալըն՝ ախիրէն ըէսմը քիւշատը իճրա վէ պու վէսիլէի ճէմիլէ իլէ տէ տավաթը խայրիյէի հազրէթը Խըլաֆէթաբէնահինին իսալը պարիկանը ճէնապը Բապպը Միւթէալ գըլընտըզը՝ մահէլի իշարընտան միւսթէպան օլմուշ տըր։

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐ

Էտիրնէ. — Մեր Մեմ. գործակալ Յովհաննէս Սիմոնեան էֆ.ի դիմելով կարելի է բաժանորդագրուիլ «Մանզումէ»ի։

ՄԱՐԶՈՒԱՆ. — Աւետիս էֆ. Կիւլզէնկեանի դիմելով կարելի է «Մանզումէ»ի բաժանորդ գրուիլ։

ՏԱԼԽԻԼԻՅԵԷ

ՀԻՆՃԱԶ չըմէնտրֆէր գօմիսիոնը աւիսի՝ էվվէլքի կիւն մապէյնը Հիմահունը Միւլուքեանէէ իմմիմա իլէմիշ տիր։

ԵՈՒՆԱՆ. հիւքիւմէթինին Պէրլին սէֆիրի օլուպ Տէրսէատէթ մասլահաթկիւզարլըզընա թաեին օլունան Մ. Բանկապէ ճէնապլարը՝ տիւն չարգ սիւրաթ գաթարբլա չէհրիմիզէ մուվասէլէթ իմմէքլէ, սէֆարէթ մէէմուրլարը թարաֆընտան Սէրքէէի սթամպուլտա իսթիգպալ օլունմուշ տըր։ Մուսախասէրէն, միւշարիէյ՝ Պաղը Ալիեէ կէլէրէք Խարիճիյէ նազրը տէվէթլու բաշա հազրէթլէրիյէ միւլագաթ էյլէմիշ տիր։

ԱՇԵԼԱՐ ՆԷՀՐԻ. — Պասրատա Շաթթիւլարապտան այրըլան վէ գասապանը օրթասընտան կէչէն Աչչար նէհրինին թէմիզլէնմէսի լաղմ կէլմէքլէ, չու մէվսիմտէն իսթիֆատ իլէ ամէլիյեթա պաչլանմագ իւզրէ իմիշ։

ՄՈՒՍԱՏԷՄԷ. — Շիրքէթը Խայրիյէէնին էվվէլքի կիւն սաաթ 12ռէ քէօբրիւտէն Պօղազ իչինէ հարէքէթ իտէն 42 նիւմէրօլը վաբօրը՝ Գասբէօյինտէն քէօբրիւսէ կէլմէքտէ օլան 19 նիւմէրօլու վաբօր իլէ, լիման էօնլէրինտէ չարբէշարագ, 42 նիւմէրօլը վաբօր՝ պաչ թարաֆընտան զիւատէէ բանէնտար օլտուղը կիպի, 19 նիւմէրօլը վաբօրունտա իսկէլէ տավլունպաղը բարչանմըշ տըր։

ԱՐՁԸ ՏԷՀԱԼԷԹ. — Պաղը անվայու հարէքեաթտան տօլաեը ճիկէթը տարիյէէն միւթթէէմէն ֆիրարտա պուլունան Շէրէֆան բէյսի Միրզա, Թէմէր, Մէէմէտ, Նազուպ, վէ Հէրքի բէյսի Ֆոճա ազա վէ Զանֆա. Ասքէր, Մէէմէտ տաղլար՝ տարիէի հիւքիւմէթէ կէլէրէք։ պատէտա ըրզաի Ալի տարէսինտէ հարաքէթ իտէճէքլէրինի պէեան իլէ, նամը նամի հազրէթը Բատիշահիեէ օլարագ Մուսուլ վիլաեէթը ալիյեէսինէ արզը տէխալէթ իմմիշլէր տիր։

ՍՈՒԼԹԱՆ ԱՀՄԷՏ մէյտանընդն մանզուրը Բատիշահի պույրուլան խարիճա վէ բլան մուճիպնճէ, պաղչէ հալինէ իթիրազը մագրունը միսատատի Սէնիյէէ օլարագ, օրատա պուլունան ասարը գատիմէ վէ մէնազարը սահիրէի գաբաթմատճագ վէ էշճարը սահիրէէ նէպպէթլէ սաեէսի չօգ օլան, աթ քէսթանէսի աղաճընտան մէվագը միւնասիպէէ տիքիլմէէ պաչլանմըշ տըր։

Զին էհալիի իսլամիյէսինտէն, Հիճազա կիթմէք իւզրէ չէհրիմիզէ պուլունան պաղը էրպաղը համիյէթ՝ Հիճազ չըմէնտրֆէրի իսթէսի օլարագ 300,000 լիրա թէրք վէ թէպերրիւ իտեէճէքլէր իմիշ։

ՃԻՏՏԷԵԷ չըգան հաճըլարընդ ատէտի, չիմիսէ գատար, 22,000 քիշիի թէճավիւզ իմմիշ տիր։

ՍԱԼԹԱՆԱԹԸ Սէնիյէէնին Վիէննա սէֆիրը քէպրի՝ Աթուճ. պէյ էֆ. իլէ սէֆարէթ մէմուրլարը սէրայը իմքէրթաթօրիսէ վերիլէն պաղտա հազրը պուլունմուշլար տըր։

ՍԱԼԹԱՆԱԹԸ Սէնիյէէնին Պուլկարիսթան գօմիսէրի աթուճ. Ճէրրուխ պէյ էֆ. հազրէթլէրի՝ Սօֆիատա Պուլկար բէճալը թարաֆընտան իսթիդպալ օլունմուշլար տըր։

ԳԱՍԸՄ ԲԱՇԱ. ճինաեէթինտէ, կէօպէհինտէն մէճրուն օլան Մուսթաֆա վէֆաֆ իմմիշ վէ գաթիլ Մէհմէտ տերտէթ՝ օլունամատըզընտան, զապլըթաճա թէէարրիսինէ իպթիտար օլունմուշլար տըր։

ՍԱՐԸԵԱՐՏԱ. Մուհաճիր քէօյինտէ Բէէլիվան Բեամիլի գաթլ իտէն Շեվքէթին, մուհաքէմէսի էվվէլքի կիւն ճինաեէթ մահքէմէսինտէ պաչլանմըշ իսէ տէ, տեվամը՝ ըզհարը հագգա մէտար օլմագ իւզրէ, լիւզում կէօրիւլէն չահիտլերին ճէպպինէ թալիգ օլունմուշլար տըր։

ԳԸԶՐԼ. — Բումելի Հիսարընտա մաքինաճը Օնիկ ազանը մախտումը գըզըլ խասթալըզընա թութուլմուշ վէ մահէալի թապպինին թէտապիրը լաղմ իթթիհազընտաքի գայտսըզլըզը անլաշըլմըշ օլմագլա, «Սապահ» բէֆիգըմըզ՝ պու խուսուտտա մէրճիի ափինին տըզգաթընը ճէլպ իթմիշ տիր։

ՊԱՆՏԸՐՄԱ. լիմանընդն ամէլիյեաթընա կէրչի իմմիեազը թահին իթտիեի միւտտէթ զարֆընտա պաչլանըլմըշ իսէ տէ, խըթամ պուլմամըշ օլտուղունտան, տէօրթ սէնէ տահա թէմտիտի միւտտէթէ, մահէալի պէէտիյէսի վարիտաթընտան, կէօսթէրիլէն 10,000 լիրա մէսարիֆինի՝ իմմիեազ ֆէրմանը մուճիպնճէ, պէլէտիյէսէն թէսվիյէսի՝ վէ ամէլիյեաթընը վագթըյա իքմալը՝ Շեուրաեը Տէվլէթճէ թէգաբրիւր իտէրէք, իճապ իտէնլէրէ իշար օլունմուշլար տըր։

ԱՐԶԸ աթէպէի հազրէթը Բատիշահի գըլընմագ իւզրէ, Պաղը Ալի թէսիիաթ ասնաբղընընը, դեկեմբեր այը թահսիլաթ վէ թէէտիսաթընը հավի պիր գըթա ճէպվէլի մագամը Սատարէթբէնահիեէ թագտիմ գըլընմըշ տըր։

ԿԱԼԱԹԱ. էճնէպի կէօմրիւեինտէ եաբըլաճագ տէմիր բարմագլըզլարընդ ինշաաթընա նէգարէթ իթմէսի Մ. Վալօրիեէ էմր օլունմուշ տըր։

ԻԶՄԻՏ պէլէտիյէսինին, ճիւլուսը Բատիշահինին 25ինճի սէնէի տէվրիյեէսի կատիկեարը գըյմէթաարը օլմագ իւզրէ, ինչա իթթիրտեի սաաթ գուլէսինէ գօնուլաճագ սաաթ վէ սաիրէնին պիտ բէամ կէօմրիւքտէն կէչմէսի գարարկիր օլմուշ տըր։

ԱՆԳԱՐԷ վալիսի աթուճ. ճէվատ պէյ էֆ. հազրէթլէրի՝ պու այընդ 21ինտէ Եաֆատան հարէքէթ իթմիշլէր տիր։

ԷՎԼՕԲԱՏԱ գաՀվէ ֆիաթը եէնիաէն 2 ֆրանք տիւմիւշ տիր։

ԳԱԶԼԸ ՁԷՇՄԷՏԷ Մարեօլանընդն քէօսէլէ ֆապրիգասընտա ամէլէաէն իսմաիլ մաքինա արասընտա գալարագ էօլմիւշ տիր։

ԻԶՄԻՐ-ԳԱՍԱՊԱ. խաթթընընդ, Անտալու չըմէնտրֆէրիյէ պիրլէշմէսինէ ահտ մուամէլաթընդն պիր ան էվվէլ իքմալը՝ մագամը Սատարէթուզմատան լաղմ կէլէնլէրէ էմր իտիլմիշ տիր։

ԹԷՆՊԼԻՐԻ Շիրքէթինին՝ ֆէրմանը ալի Թարիխնամէն իթթիպարէն, իչէ միւպաշէրէթ իթմէքտէրին կէչիրտիեի զէմանընդ, իմթիհազ միւտտէթինէ մանսուսը ճաիզ օլմաեաճաղը՝ Շուրաի Տէվլէթճէ գարար ալթընա ալընմըշ տըր։

ՍԻՆԿԱՐՈՒՐՏԱ. թէէսիս օլունան չէհպէնտիրիսանէէն տօլաեը, Քէնանկ իսլամլարը թարաֆընտան, բէք չօգ իմզա վէ մէօր իլէ Պաղը Ալիյէէ պիր մազպաթաի չիւքրանիյէ թագտիմ օլունմուշ տըր։

ԶԸՐԱԱԹ ՊԱՆԴԱՍԸ պինասընընդն տար կէչմէսինէն, 1,000 լիրա ատրքը իլէ թէվսիի՝ Պաղը Ալիսէն իսթիզան օլունմուշ տըր։

ՏԻՒԵՈՒՆԸ օսմանիյէէնին պիրէչտիրիլճէճէի պօրատատա չահի օլմուշ իսէ տէ, պու քէպֆիյէթի՝ թէթէպպիւսաթ վէ թէտգիգաթա մուհթաճ օլտուղունտան, կէլէճէք սէնէ տիչէրինիլճէճէք իմմշ։

ԳՈՒՍԸԼ ՇԷՐԻՖ սանճաղը իլէ Պաղտատ, Պասրա, Մուսուլ, Սուրիյէ վէ Հալէպ վիլաեէթլէրինտէ կէդէրէք Ֆրանսա հիւքիւմէթի հարալարը իչուն 21 բէս աթ միւպաեեա իտէճէք օլան հէյլէթէ թէսիրլաթ կէօսթէրիլմէսի, վէ իշթիրա խարլէն աթլարընդ կէօսթրիւք բէսմիտանէն մուաֆ թութուլմասը խուսուսունա Իրատէի Սէնիյէէ էրզան պույրուլարագ, տահիլիյէէ վէ խարիճիյէէ նէզարէթը ճէլիլէէրինէ թէպլիղաթը լաղմէ իճրա գէլընմըշ տըր։

ԹԷՊՐԻՔ

Սալթանաթը Սէնիյէէնին Պուլկարիսթան գօմիսէրլէրինէ թահին պույրուլուպ, էօնտէի ալիյէլէրինէ թէրֆիան բիրնպէի պաեէ թէվճին պույրուլտուղը տիւնքի նիւսխէմիզին գըսմը մախսուսունտա տէրճը սիւթունը մէֆիսէրէթ գէլընան աթուճէթլու Ալի Ֆէրրուխ պէյ էֆէնտի հազրէթլէրի՝ Մէքթէպը Միւլքիյէի Շահանէյին եէթիշտիրտիեի էզքիեատան վէ Եվրոբատա տահի իքմալը թահսիլ իմմիշ էրպաղը ֆազլ ու քէմալտան վէ ֆիւնունը սիեասիյէէտ սահիպը եէաը թուլէա, մուգթէտիր վէ կէնճ, խալուգ էտիպ, չարր վէ սարը էվսաֆը ալիեէ իլէ մութթասրֆ տիրլամաթլարըմզատան վէ էճիլէի բիճալը Տէվլէթը Ալիյէէսին օլտուգլարընտան, հագգը ալիլէրինտէ սէզավար պույրուլան թէաթթուճաթը Սէնիյէէի ճէնապը Վէլիինիմէթը պիմինէթը ազամիէնտօլայը զաթը ալիի աթուճֆիլէրինի անսամիմ իւ ֆուտտ թէպրիքէ վէ սաեէի Շէհինշահիտէ տահա ալի մէրթիպ վէ մանասբպա նարիյէեթլէրինի թէմէնիեէ միւասրաաթ էյլէրիլ։

ԲԱՐԻԶ ՊՕՐՍԱԱԸ

BOURSE DE PARIS

ՏԻՒՆ ԿԻՃԷԻ

5 Փետրվար 1902

Ֆրանսըզ էսհամը	(3% Français)	101	20
Բէյժի	(Tab. Turcs)	329	—
Գօնսօլիտ.	(R. Turque D.)	26	40
Շըմէնտրֆէր	(Lots Turcs)	119	50
Պանգ. Օթթ.	(Banque Ott.)	574	—
Թրանսվալ	(Transvaal)	157	50

ԱԶԳԱՅԻՆ

Տեղական լրագիրներէն ոմանք՝ Տ. Դէորգ սրբազանի հրաժարման պատճառները իբր դրամական կամ նիւթական խնդիրներ մեկնել ուզած են։ Մենք ալ լսած ենք յառաջ բերուած պատճառները, որոնք նիւթական չեն։

Եթէ նիւթական ըլլային, պատճառները դիւրաւ կը հարթուէին իր առջեւ, վասն զի արդէն դիւրակցիկ բազմաթիւ համակրողներ ունի իր կողմը։ Եթէ ուզէ փորձել, կրնայ այս մասին ամէն կերպով յաջողիլ։ Ն. Սրբազնութեան՝ մէկ պարզ առաջարկութեանը վրայ չէր, որ Յարութիւն էֆ. Կուլպէնկեանի նախաձեռնութեամբ և մասնաւոր Ջանքով, Երուսաղէմատունը՝ անցեալ ամառ, անմիջապէս նորոգուեցաւ և փառաւորապէս կահաւորուեցաւ, առանց բեռ մը ըլլալու Երուսաղէմայ մայրավանուց մնուելին վրայ։

Ուստի, կը յուսանք որ եղած թիւրիմացութիւնները՝ շուտով կը վերջանան, շնորհիւ եղած բանակցութեանց։

— Տ. Դէորգ եպիսկ. Երէցեան իր՝ անցած շաբթու Ատանայի առաջնորդարանը ուղղած պատասխանին մէջ կը յայտարարէ թէ խպառ վերջնական կը նկատէ իր հրաժարականը, «քանի որ, կ'ըսէ, երկու տարիէ ի վեր քանիցս այնքան անկեղծ և ազդու կերպով հրաժարած եմ ընտրելիութենէ։»

—Նալբանի քահանաներուն դէմ բողոքներ յարուցուած ըլլալով, Էնկիւրիի առաջնորդը հոն հրաւիրուեր է քննելու համար շարժառիթը այդ բողոքներուն հարկ եղած խաղաղութիւնը վերահաստատելով։

—Ռոտոսթոյի առաջնորդ Տ. Ներսէս եպիսկ. Սալանեան Պոլիս գտնուած միջոցին ինչպէս կ'ըլլայ 10 ոսկիի գումար մը պարտական կը մնայ Գօյաճը գիւղի եկեղեցւոյն։

Գօյաճը գիւղցիներուն կողմէ մէկէ աւելի անգամներ դիմումներ կ'ըլլան, Ն. Գերապատուութեան խնդրելով հատուցումը այդ պարտքին. բայց այդ բոլոր դիմումներն ալ ապարդիւն կը մնան, և հիմա, Գօյաճը գիւղցիները զարմանքով կը հարցնեն թէ խպառ անվճար մնալու դատապարտուած պիտի մնայ այդ գումարը, որուն այնքան պէտքը զգալի եղած է մանաւանդ հիմա, ուր նոյն իսկ ուսուցիչներուն ամսաթոշակները վճարելու ի վիճակէ չէ եկեղեցւոյն անտուկը։

—Կրօն. Ժողովոյ առնչապես Տ. Գրիգորիս արք. Յովհաննէսեան, ո՛չ երէկ և ոչ առջի օրը—ինչպէս գրած էր պաշտօնակից մը—Երուսաղէմատուն դացած չէ, այլ երէկ առաւօտ Ազգ. Հիւանդանոց երթալով, Կրօնական Ժողովոյ գլխաւոր՝ Տ. Խորէն աւագ-քահանայ Փէշլիվանեանի այցելութիւն տուած և մինչեւ ցերեկ, ինչպէս նաեւ ծանօթ ուսուցիչ Ներսուսէ Գարրիէլ էֆէնտիին, որ այս միջոցիս հիւանդ պառկարելոց մէջ կը գտնուի։

—Նիկոմիդիոյ առաջնորդ Տ. Սահակ եպիսկոպոս Յովակիմեան, երէկ եւս այցելութիւն տուած է ծանօթ ազգայնոց, Ալանպէկի հրկիզեալ եկեղեցւոյն և դպրոցին վերաշինութեան խնդրոյն կարգադրութեանց համար։ Նորին Գերապատուութիւնը երէկ և առջի օրը՝ եկեղեցական թէ աշխարհական բազմաթիւ այցելուներ ընդունած է Ղալաթիա Կաուճեան օթէլին մէջ, ուր ապաստանուած է։ Տ. Սահակեանոս եպիսկ. երէկ այցելութիւն տուաւ նաեւ Տ. Բարթողիմէոս Արք. Զամչեանին։ Ն. Գերապատուութիւնը այսօր վաղը կը վերադառնայ Նիկոմիդիա։

—Բերայի Թաղ. Խորհրդոյ տեղապահ՝ Միքայէլ էֆ. Մամիկոնեան, իր հիւանդութենէն բաւական կազդուրուած ըլլալով, այսօր առաջին անգամ իր պաշտօնատեղին (Սպարապետութեան Դուռը) պիտի երթայ, և անձամբ շնորհակալութիւն պիտի յայտնէ բարձ. Սպարապետ փաշային, որ հաճած էր քանիցս յատուկ պաշտօնատարներ զրկել իր հիւանդագին օրերուն մէջ, որպիսութիւնը հարցնելու տալու։

—Դեռ երէկ զրկուեցաւ Ս. Պատրիարքին օրհնութեան կոնդակը՝ Խաչիկ էֆ. Խորասանեանի՝ որ ինչպէս գիտենք, ծանօթ բարերարն է Արմաշի մատերը հաստատուած Խաչ-գիւղի եկեղեցւոյն։

—Սամաթիոյ Թաղ. Խորհրդոյ մէջ ծագած անհամաձայնութիւնները քննելու պաշտօն յանձնուեցաւ Ս. Պատրիարքին կողմէ Միհրան էֆ. Սեթեանի։

—Էնկիւրիի առաջնորդական ընտրութեան դէմ բողոքագիր եկած ըլլալով՝ թէ՛ բողոքագիրը և թէ ընտրութեան տեղեկագիրը Զայեան Էլիա էֆ.ի յանձնուեցան ի նախաքննութիւն։

—Ս. Պատրիարքը Կարնոյ Վսեմ. Կուսակալին որդւոյն մահուան առթիւ ցաւակցութիւն յայտնած էր։ Ն. Վսեմութիւնը շնորհակալութիւնն յայտնած է Ս. Պատրիարքին։

—Մանչեսթրի գաղթական Հայոց հովիւ՝ Տ. Թէոդորոս քահանայ Զուլայեցիի պաշտօնակութեան կամ հրաժարեցուցման խնդիրը՝ օրուան խնդիրն է։ Սակայն գիտէ՞ք թէ ինչ են եղած ամբաստանութիւնները։ Լսեցէք մէկ քանին, և դատեցէք։

Տ. Թէոդորոս քահանան ըստ Հայ. Եկեղեցական ընկալեալ սովորութեան, կը պահանջէ եղեր ծնողքներէն՝ որ նորածին երեխաները, ութամսեայ եղած ատեն մկրտուին։ Ծնողք կը յապաղին եղեր։ Տ. Թէոդորոս վերջին ծայր նախանձախնդրութիւն ցոյց տուեր է՝ Աւագ շաբթուն, Լացի զիշերուան արարողութեան ատեն առանց շապիկ հագնելու դպրութիւն ընողներուն դէմ։ Հրամայեր է որ անպատճառ տիրացուները շապիկ հագնին, հակառակ պարագայի մէջ՝ գաւէն դուրս ելնեն։

Այս ևասոր նման կրօնական տեսակ մը նախանձախնդրութիւններ են, որ Զուլայեցին մինչեւ հրաժարեցնել տալու առաջնորդած են այժմ, (սակայն Մանչէսթրի հայ գաղթականութեան կանոնագրին համաձայն, հրաժարեալ քահանան պիտի կրնայ իր պաշտօնը չարունակել վեց ամիսի չափ), և տեղւոյն հոգաբարձութիւնը հետամուտ է յարմար հովիւի մը ընտրութեանը։ Կը լսենք թէ քահանաներ արդէն դիմում ըրած են Մանչէսթրը, որոնցմէ մէկն է եղեր նաեւ, ինչպէս կ'իմանանք, Պոյաճը գիւղի քարոզիչ Տ. Իմմանուէլ վրդ. Պալեան։

—Գասը գիւղի Ս. Թադեւոս եկեղեցւոյ շինութեան համար երեք անդամներէ յանձնաժողով մը կազմուած ըլլալը ծանուցած էինք։ Արդ երեք անդամներն են՝ Սրբկ էֆ. Ուլնեան, Տիգրան էֆ. Բաղդասեան և Գառնիկ էֆ. Համբարձումեան։

Սոյն յանձնաժողովէն զատ, ուրիշ օգնականյանձնաժողով մըն ալ կազմուած է, դարձեալ ուրիշ երեք անդամներէ, որոնք են՝ Պարսիկ էֆ. Կիւլպէնկեան, Մկրտիչ էֆ. Ս. Մանուկեան և Լեւոն էֆ. Բանիկեան, որոնք ի հարկին, պիտի աջակցին վերոյիշեալ յանձնաժողովոյ Ջանքերուն։

Եկեղեցին պիտի ընդարձակուի, կա՛մ խոտանին տեղը՝ յառաջ քշելով, և կամ երկու կողմը ընդարձակելով։ Շինութեան ծախսը հատուց համար 1500 լիրա ենթադրուած է, որուն կէսը պիտի նուիրէ շինութեան յանձնաժողովոյ բարեգործ անդամներէն մին, իսկ մնացեալ մասը՝ թաղեցիներէն պիտի յանձնուի։

Շինութեան ճարտարապետը տակաւին որոշուած չէ։

Պարոնիկեան էֆ.ի ամուսնալուծման խնդրոյն մասին մեր կանխապէս տուած լուրերը Կրօն. Ժողովոյ առջի օրուան նիստին մէջ ճշդուեցան, երբ Հայրապետական Կոնդակը նկատողութեան առնուեցաւ։ Կրօն. Ժողովոյ նոյն նիստին մէջ վիճաբանութեան նիւթ մատակարարած է այս Կոնդակը, որովհետեւ անոր արամադրութիւնը մասնաւորներու դիմումներուն և տեղեկութեանց վրայ հիմնուած է և եղեր։

Կաթողիկոսին Պոլսոյ Կրօն. Ժողովին ինչ ատենաւն պատասխանատու ըլլալը չենք գիտեր, չենք գիտեր նաեւ թէ ասոնցմէ ո՞րն է ամէնէն աւելի ձեռնհասը և հեղինակութիւն ունեցողը հոգեւորական գործերու մէջ։ Ժողովին վիճաբանութեանց ընթացքէն կ'երեւի թէ՝ Հայրապետական վճիռը քննադատելի, թերի և հետեւաբար ո՛չ ընդունելի կը դատուի։ Մինչեւ անգամ «բարձրագոյն հոգեւոր իշխանութեան մէջ դեղծում կարելի՞ է» ընթանին վրայ երկար ճառեր ալ խօսուեր են։ Դիտէինք թէ հոգեւորապէս աւելի բարձր երկու եկեղեցական աթոռներու ներկայացուցիչներն, ատենաւն մը, արքեպիսկոպոսի մը պատասխանատու կը նկատուին, սակայն չենք գիտեր թէ այս մասին ընդհանրական Հայրապետին ո՞ր ատենաւն բաժին մը վերապահուած է, որով անոր անօրինութիւններն ջլատելու չափ հակազդեցութիւն մը դոյութիւն ունեցած կ'ըլլայ։ Այս կէտը կ'ուզէինք հակընդ անոր համար որ մեր կրօնական կազմակերպութեան տարբեր դոյն մը տալու երեւոյթը ունի ինքնին։

Մասնաւորներու դիմումին վրայ չնորհուած նկատուող այս ամուսնալուծումը կը կարծենք թէ՝ Կրօն. Ժողովոյ և Դատաստանական Խորհրդոյ նախապէս տուած տեղեկագրին և վճիռներուն վրայ հիմնուած է և այս ապացուցանելու համար դժուարութիւն չի կայ, քանի որ գործին պատմութիւնը՝ պրպտելով իրողութիւնները երեւան բերելուն մէջ կը կայանայ։

1898ին, առաջին անգամ, Պարոնիկեան իր ամուսնոյն դէմ տեղական դատարանի առջեւ դատ կը բանայ կարգ մը ամբաստանութիւններով զորս դատարանը կը յանձնէ Պատրիարքարանի քննութեան, որպէս սովոր է։ Պատրիարքարանը, իր կարգին, Դատաստանական Խորհրդին կը յանձնէ գործին քննութիւնը, միևնոյն ատեն հրամայելով որ հաշտարար կերպով կարգադրութիւն մը կատարուի։ Դատաստանական Խորհուրդը, այս պարագային տակ, նոյն տարին տրուած վճռագրով մը կնոջ երկանը դէմ ըրած ամբաստանութիւններն անտեղի և անարդար կը նկատէ համոզիչ փաստերու շնորհիւ։ Միևնոյն ատեն երկանը ամբաստանութիւններն ալ նկատի չեն առնուիր հաշտութիւն գոյացնելու տրամաբանութեամբ։ Ուստի խնդիրը պատկանեալ տեղը կը յանձնուի հանդերձ վճռագրով, զոր վերջէն Պարոնիկեան իր ամբաստանագրերու պատճէնին միացուցած կը ղրկէ Ն. Ս. Օծութեան, խնդրելով իր ամուսնալուծման վճիռը։

Ի դիմաց Ս. Կաթողիկոսին, անձնական քարտուղար Կորիւն վրդ. Պատրիարքարան ղրկած տեղեկագրին մէջ սա՛ բառերով կը հաղորդէ Հայրապետին տրամաբանութիւնը. «Ն. Ս. Օծութիւն չդատանէ հիմնական պատճառ դայս պակ լուծելու և եթէ հարկ իսկ ունիս, պատ էր մատուցանել այս խնդիր ի կողմանէ Պատրիարքարանի հանդերձ եղրակացութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր»։

Հայրապետական այս որոշման և դիտողութեան վրայ Պարոնիկեանի դիմումներն ալ կրկնուած ըլլալով, Պատրիարքարանը խնդրոյն վերաքննութիւնը կը յանձնէ նորէն Դատաստանական Խորհուրդին։ Այս վերջինը իր 1898ի վճիռը նկատի կ'առնէ նախ և յետոյ քննութիւն կը կատարէ նորագոյն իրողութեանց և ամբաստանութեանց վրայ։

1900 ապրիլ 28ին կը տրուի վճռագիր մը սա իմաստով. «Կնկատելով «որ կնոջը նախապէս առն դէմ ըրած «ամբաստանութիւնք չեն ապացուց«ուած (*) նկատելով որ, Պատրիարքա«րանի ներկայացուած վկայք և ապա«ցոյցք կը հաստատեն կնոջ վրայ կեղ«ծուցուած ամբաստանութեանց գո«յութիւնը, ուստի առանց հարկ տես«նելու ներկայացուած ուրիշ ամբաստա«նութեանց մանրամասնութեանց մըտ«նալու, խորհուրդս առձեռն փաստերով «համոզում գոյացուց ամուսնալուծման «անխուսափելի ըլլալուն վրայ և որոշեց «գրել Ս. Պատրիարքին որ զարժանն «անօրինելով խնդիրը ներկայացնէ Ս. «Հայրապետին։»

Ահա այս վճռագիրը, պաշտօնապէս կը հաղորդուի Կաթողիկոսին ուրիշ պաշտօնագրերով միասին, և Ն. Ս. Օծութիւնը անոր բացայայտ տրամադրութիւնն յիշելով կոնդակով մը լուծեալ կը հռչակէ պսակը, թոյլատրելով Պարոնիկեանը կրկին ամուսնութեան, իսկ կինը՝ ոչ։

Կոնդակին միւս մանրամասնութեանց չենք մտներ, երկու կողման դիրքագծութիւնը չը վիրաւորելու համար։ Միայն պէտք է հասկնալ թէ՝ ինչպէս բացայայտ կ'երևի վերի հատուածներէն, Ս. Հայրապետը պսակը լուծած է Դատաստանական Խորհրդոյ և Պատրիարքարանի պաշտօնագրերուն յենլով և ո՛չ մասնաւորներու դիմումներուն վրայ, եթէ ակնարկուած մասնաւորները Դատաստանական և Կրօնական Ժողովներէն տարբեր մարմիններ, անձեր կը նկատուին։

Ասկէ զատ, Պարոնիկեանի վրայ պատասխանատուութեան ո և է ակնարկութիւն չերևիր և ոչ մէկ պաշտօնագրի մէջ, ինչ որ պէտք է յիշել յանուն անկողմնակալութեան։

Կը մնայ տեսնել թէ կոնդակին գործադրութիւնը ի՛նչպէս պիտի համեմատի նախորդ որոշումներու բացայայտ տրամադրութեանց հետ, որոնց դէմ հակընդդիմութիւն մը կը ցուցուի և հոգեւոր վերին իշխանութեան ուղղամտութեան հանդէպ կասկածներ կը յարուցուին ներկայիս մէջ։

Այսօրինակ հակառակ ընթացքներ հոգեւոր բարձր. իշխանութեան նկատմամբ լաւ դաղափար մը չեն տար ընդհանրապէս։

Ասոնք կը գրենք ոչ թէ երկու հոգիի ամուսնական գործին պէս խնդիր մը ո և է առնչութիւն ունենալուն համար մեզի հետ, այլ անոր համար որ կ'ուզենք կոնդակին ճշդութիւնը ամէն կասկածէ վեր ըլլալը հաստատել և արատ մը սրբելու նախանձախնդրութիւնը վայելել։

(*) Ո՞ւր կը մնայ էրկանը պատասխանատուութեան մասին տրամադրուդրութիւն մը զոր յիշած էր առաւօտեան թերթ մը, խօսելով Կրօն. Ժողովի վիճաբանութեանց վրայ։

ՄԵՐ ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ԱՏԱՆԱ, 17 Յնվ. 1902

Տեղացի Եւա անուն այրի կին մը, որ մեռաւ, տարեկան 15 ոսկի վարձ բերող տուն մը կ.տակից եկեղեցւոյն։

—Այս օրերս սաստիկ ցուրտ ըրաւ հոս, այնպէս որ Օման անուն մարդ մը իր այդիին մէջ սառած է, ցուրտին սաստկութեան չի կարենալով դիմանալ։

—Ամանորի առթիւ դպրոցական հանդէս մը տրուեցաւ Արամեան վարժարանի սրահին մէջ։ Առաւօտեան ժամերգութենէն վերջ հանդէսը սկսաւ։ Մաղկոցի աչակերտներ զուարճախառն տրամախօսութիւններ արտասանեցին։ Սոյն դպրոցի դասատիարակ ուսուցչին Կարապետ էֆ. Գուլումճեանի մասնաւոր խնամքը եւ գործունէութիւնը կը շեշտուէր։ Հանդէսը փակուեցաւ առջեւն. տեղապահ Տ. Գրիգոր հօր խրատականներով եւ օրհնութիւններով։

Բարձրագոյն նախակրթարանի կազմակերպութեան առթիւ սարքած ներկայացումը նուագահանդէսն ալ տրուեցաւ։ Ժողովրդական կրթական գործերու համար ցոյց տուած սէրը եւ խրախոյսը գովելի է եւ անուրանալի։ Նիւթականապէս տագնապալից կացութեան մը մէջ դարձեալ հինգ հազար ղրշ. զուտ հասոյթ գոյացաւ, որ քաղքիս համար գոհացուցիչ գումար մըն է։

Նուագախումբը կը բաղկանար հետեւեալ պատուաւոր երիտասարդներէ. Տեարք Ալիքսան Զէօրէքճեան, Աւետիս Ուրֆալեան, Միհրան Սուսմաճեան, Պօղոս Եղիազեան, Սահակ Տէր Սահակեան, Ստեփան Բարիքեան, Տիրան Ուրֆալեան։ Սերտպական Օրքէսթրոյի մը համար պէտք եղած գրեթէ բոլոր երաժշտական գործիները Գերմանիայէն բերել տուած են։ Շօբէնի և Վէրտիի եւն. գոմբոզիթէօներու կընճռոտ կտորները գովելի յաջողակութեամբ կը զարնեն։ Շնորհակալութիւն եւ բարի յաջողութիւն անոնց։

—Առանց յիշելու չեմ կրնար անցնիլ ձայնաւոր դասատուին՝ Հ. էֆ. Սարաճեանի մասնաւոր հոգածութիւնը եւ արդիւնաբեր դասաւանդութիւնը, որ ի յայտ եկաւ խթման երեկոյին համար պատրաստուած երգեցիկ մանկանց քաղցրդաղջնակ եղեց. երգեցողութեանց մէջ։ Ձայնաւոր էֆ.ն յիշեալ երգեցիկ մանկիկները ծաղկոցի մինիկ պըլէգներու մէջէն ընտրած եւ անոնց սորվեցուցած էր անձանձիր այդ նրբերգական հոգեշունչ օրհներգները։

Ե. Մ.

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԹ

Խմբագիր տէր,

Լանկայէն, Տէօքմէճի Կարապետ աղա անուն անձը՝ որ երկար տարիներէ ի վեր անդաժայոյ էր, փափաքեցաւ Դասըմ Փաշայի Ս. Յակոբայ եկեղեցին ուխտի երթալ. անցեալ կիրակի (13 յունվար) օգնականներու միջոցաւ խնդրանքը կատարուեցաւ։

Եկեղեցիէն դուրս ելլելուն Կարապետ աղա սկսաւ առանց օգնականի քալել. բժշկուած էր։ Հիմայ իր գործին կ'երթեւեկէ։

Խմբագիր տէր, այս լուրը պատուական թերթիդ մէկ անկիւնը դնելդ առ ի գիտութիւն համակիր ընթերցողաց։

Անհրաժեշտը
Բէրա ՉԿՆԱՎԱՃԱՌ ՍՏԵՓԱՆ

ԹԷԼԷԿՐԱՖ

ԼՕՆԴՐԱ. 4 Փետրուար.—Պաղը Ինկիլզ կազէթալարը՝ բրէնս Հանրի տը Բրիսսին Ամէրիգաեէ սէեհանաթը՝ Ֆիլիբին ատալորընն Ալմանիա թարգիմանան Ասէրիգատան սաթուն ալընմասը մէսէլէսինէ թէալիւզ էլէսիեինի իտտիա էտիեոր։

Վիէննա. — Արչիտիւք Ֆրանսօա Ֆէրտինանտ՝ էօնիմիւզտի փերուարին եէսիսնաէ Զաք հազրէթլէրինի զիեարէթ իսէճէք տիր։

Նիւ-եօրք. — Մանչ տէնիզինաէ հիւքիւմֆէրմա օլան ֆուրթունա՝ Ամէրիգա սահիլինէ կէչմիշ տիր։ Պարը Մուհիթ՝ միւտիշ սուրէթաէ գապարմըշ տրը։ Ֆէվգէլատէ չօգ գար եաղըեօր։

ԼՕՆԴՐԱ.—Պու կիւն մէճլիսը մէպուսանտա Ինկիլթէրա վէ Ֆիլիմինկ արասընտա ճէրէեան իսէն մուհասէրէլէր նէսէն իպարէթ օլտուղը հագդընտա թէպլիղաթ իտրա դելընմըշ տրը։ Ֆիլիմինկ հիւքիւմէթի՝ էլեկտրոբատա պուլունան Պօէր մուրախասալարընա սուլհ միւզաքէրաթընա կիրիշմէք իւզէրէ, ճէնուպի Աֆրիգատէ կիրիշմէք իչուն միւսատատ իսիլմէսինի Ինկիլթէրատան թալեպ իթմիշ տիր։ Ինկիլթէրա հիւքիւմէթի՝ պու պատէ Ֆիլիմինկին նօթասընա ճէվապէն, մէզքիւր հիւքիւմէթին տօսթատէ թէպլիղաթընան տօլատը պէհանը թէչէքիւրլէ, Պօէր մուրախասալարընն միւզաքէրաթ իչուն ճէնուպի Աֆրիգատէ կէօնատրիմէտի՝ գաթիկէն ֆատէսիզ օլտուղունը, չունքի պունարընը՝ Պօէր զօմանտանլարը իւզէրինէ հիչ պիր կէօնէ թէկսիր իսէմէեէճէքլէրի աշիքտար պուլունտուղունը իչար էլէմիշլէր տիր։ Ինկիլթէրանընն նօթասընտա, Թրանսվալ ըէիս վէքիլի Մ. Պիւրկէր վէ Օրանժ ըէիսի Մ. Շթայն՝ Լօրտ Ռիչնէր իլէ սուլհ միւզաքէրաթընա կիրիշմէկէ սալահիյէթտար պուլունտուգճա, Պօէր մուրախասալարընն պու մագսատա ճէնուպի Աֆրիգատա իղտամը լիւղիւմտաղ օլտուղը իլալէթէն պէհան օլունմուշ տրը։

ԼՕՆԴՐԱ.—«Սէնթ Ճէյմս կազէթ»՝ մէվսուգ մէնպատան պլտրղընը իֆատէ իլէ սէեօր քի, Լօրտ Սալիզպըրի՝ ճէնուպի Ամէրիգա մուհարիպէսի՝ բարլամէնթոնուն պու տէվրը իճթիմասի նիհահէթինէ գատար խրթամ պուլտուղը թագտիրաէ, խսթիֆասընը վէրլճէէք տիր։

ՊԷՐԼԻՆ.—«Բրէօզ Զայթունկ»կազէթասընն պէհանրնճա, խմբագրաթար Վիլհէլմ հազրէթլէրի՝ Բուսիանընն Պէրլին սէֆիրի գօնթ Օսթէն Սաքընէ, էլլինճի սէնէի տէվրիյէի վէլատէթի միհմասրպէթիլէ պիրինճի Վլատիմիր նշանը իտտա էյլէմիշ տիր։

Միւշարիլէյհ իմբէրաթօր հազրէթլէրի՝ սէֆիրը միւշարիլէյհին Ալմանիա իլէ Բուսիա արասընտա ուղուն միւտատէթանէն պէրի մէվճուտ օլան միւնասէպաթը սօսթանէնին մուհաֆազասը իչուն սէպգ իտէն իսընէմաթընը վէ էյի վազիֆաներընը միւսէյէսին, էլ հազըլարբայա եազըլմըշ պիր մէքթուպ կէօնտէրմիշ տիր։

ԿԵՃԷՔԻ ԹԷԼԷԿՐԱՖԼԱՐ

ԼՕՆԴՐԱ, 6 Փետրուար.— Ֆիլիմինկ հիւքիւմէթի թարգիրնտան վերիլէն նօթատա, Պօէր մուրախասալարընն Թրանսվալտաքի ըէիսլէր իլէ միւզաքէրաթտա պուլունմագ իւզրէ, միւրուր վէ ադիմէթլէրինէ միւտատէ խթէկիլմիշ իտի։ Ինկիլթէրա հիւքիւմէթի՝ վէրտիսի ճէվապտա էճենէպի պիր հիւքիւմէթին միւտատիսէլէսինի ըէտտ իլէ Թրանսվալ ըէիս վէքիլի վէ տօգթոր Էյսաս իլէ միւզաքէրաթա կիրիշմէեէ մուվաֆագաթ իթտիսիսի պէհան իթմիշ տիր։

ԼՕՆԴՐԱ.— Էքսէր Ինկիլիզ կազէթալարը՝ Ինկիլթէրանընն ճէվապընը մուվաֆըգ պուլունօրլար։

ՍԱՐՊԱՖԻՏԷ

ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Էսկ. Ուսմ տիւն ագչ. գար.	28—29
» » » էն եիւքսէք	28—31½
» » » էն աշաղը	28—27½
Բուսիայի չըմէնտ ագչմ գընտ.	115—⅜
» » » էն եիւքսէք	116—½
» » » էն աշաղը	115—½

ՊԱՆԴԱ ԱԳՍԻՕՆԼԱՐԸ

Բէժի ագսիօնը Օս. լիր.	
Սիկարէթ Ա.	—95
» Բ.	—54
Թրամվայ	5—60
Ժուխանա	1—40
Օպիկասիօն Թրամվայ	483—
Ասիւրանս	3—55
Գօրբօրասիօն	0,06
Գօմմէրսիալ	0,09
Լօրիսմ	52—
Պանգ Նասիօնալ տը Կրէդ	403—
Թրանսվաալ	151—
Բրխթրմ Թահվիլաթը	476—
Գրէտի Ֆոնսիէ Էմիրսիէն	266—
Անատոլը ղբմ ագսիօնը	10—45

ԱԳՆԷԼԷՐԻՆ ՖԻՑԱԹԸ

Օսմ. լիրասը 100 ղշ. տան	ղշ. բր.
Պէյազ մէճիտիյէ ֆարգը	108—08
Մէթալիք	99—
Ինկիլիզ լիրասը	110—08
Ֆրանսըզ ալթունը	87—35
Բօլ	90—20
Գրէմից ալթունը	51—06
Գարպոն գայէսի	8—59

ԷՎԼՐՕԲԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Լօնտրա 4 փիւրվար

Ինկ. էհսամը Ինկ. լիրասը	94—69
Օսմ. էհսամը գաբանաը	25—87
» » Բ	51—
« » Գ	27—87
Օսմանլը Պանգասը	12—87
Մըսրը Տուլ. մութթահրաէ	107—50
Պուլկար իսթիդրազը	39—
Գամպիօ Բարիզ 3 այ վատէ	25—32
Թրանսվատլ	6—06
Շարթրէթ	4—15

Բարիզ 4 փիւրվար

Ֆրնս էհ. 4%ֆր.	101—22
Եէնի Օսմ. էհսամը գաբանաը	26—55
Բուլգէլի չըմէնտրֆէլրի	120—
Օսմանլը Բէժիսի էհսամը	329—
» Պանգասը	577—
Գրիսի Լիոնէ	1050—
Իթալիա էհսամը	100—15
Բռիտիշ Թիւրք	503—
Օսմանլցէ	
Տուան Օթօման	513—50
Սրանեոլ	77—80
Թրանսվալ	150—
Գամպիօ 3 այ վատէ	225—10
Էմիրսիէն իւնիֆիէ	109—50
Շարթրէթ	108—

ԳԱՄՊԻՕ

Լօնտրա	110—08
Բարիզ 3 այ վատէլի	22—78
Ֆիորէն Մանտա	31—76
Վիէննա չէքի (գուրօն)	——

Պէրլին 4 փիւրվար.

Բուլգէլի չըմէնտրֆ. (մարգ)	112—50
Լօնտրա իւզէրինէ գամպիօ	20—290

Վիէննա 4 փիւրվար.

Լօնտրա իւզէրինէ գամպիօ	239—50
Բուլգէլի չըմէնտրֆէլրի ֆր.	112—70
Օսմանլը Բէժի ագսիօնը	298—

ԷՄՆԻՏԷԵԹ ՍԱՆՏՂԸ

ԷՄԻԼԱՌ ՖԻՐՍԱԹԹԸ ԻԼԱՆԸ

Պէտէը մ'ուզաեէտ 20,000.—305 սէնէսի 2,158 նիւմէրօլը Սապրը հիհան վէ Սէհէր խանրմէրընն Պանդիրատ, Եանինի գարան սօգաղընատա 7 նումէրօլու 130 արշուն արսա իւզէրինէ մէպնի ախչապ 3 գաթտան իպարէթ 5 օտա, պիր մաթպախ, 2 գուլու վէ արգա ճիհէթինէ 48 արշուն պաղչէ վէ միւշթէմիլլաթը սարիբէի հավի պիր պագ խանէնին թէմամը։

130,000.—302 սէնէսի 2,225 նիւմէրօլը Եանինին Պէյլիքթաշտա Գարուտան Իպրահիմ աղա մահալլէսինէ քէարին 106 մէթրօ 58 սանթիմէթրօ արսա իւզէրինէ մէպնի իբի գաթտան իպարէթ 4 օտա, 1 մաթպախ, 1 քիլար, 1 սուֆա վէ ֆէվգընտա ճիհանիմա վէ վէ միւշթէմիլլաթը սարիբէի հավի սրրի միլք խանէ իլէ 4385 մէթրօ 83 սանթիմէթրօ մահալտէն իպարէթ վէ սէնէվի 2,200 զրուշ իճարը սրրի միլք պսաթանընն թէմամը։

75,000.—303 սէնէսի 282 նումէրօլու Սատրդ պէյին Պէյգօղտա Գավագ տէրէ ճատտէսինէ քէարին 141 նիւմէրօլու հարէմ տարիբէի 114 մէթրօ արսա իւզէրինէ մէպնի քէարիբը իբի գաթտան իպարէթ ալթը օտա իբի սուֆա վէ պօտրրում վէ արգա ճիհէթինէ վէ իւսթիւ ախչապ օլարագ իբի գաթ վէ տէօրթ օտա իբի սուֆա վէ մաթպախ վէ պաղչէ տէրունինէ լիմանլուգ վէ օնպէշ տէֆնիմ մըգտարը էշճարը մուսմիրէ վէ զայրը մուսմիրէեի հավի վէ պաղչէ տէրունինէ իբի ախօր վէ պիր գուլու վէ միշթէմիլլաթը սարիբէի հավի զէմինի մուգաթթալը էպնիյէէսի միլք հարէմ վէ սէլամլըգ իբի պագ քէօչք իլէ պաղչէնին թէմամը։

45,000.—305 սէնէսի 383 նիւմէրօլու Շէրիֆէ Խատիճէ խանրմէն քիւշիւք Զամբճատա Ուզուն չաերը թարիգի ճիհէթինէ քէարին տէօրթ նումէրօլու 171 մէթրօ արսա իւզէրինէ մէպնի ալթ գաթը քէարկիր իւսթիւ ախչապ իբի գաթտան իպարէթ զէմինի մուգաթթալը կիւրումը միլք սէքիզ օտա վէ իբի սուֆա վէ պինա խարիճինէ մաթպախ վէ պիր գուլու վէ միշթէմիլլաթը սարիբէի հավի գէմինի մուգաթթալը էպնիյէէսի միլք հարէմ վէ սէլամլըգ իբի պագ քէօչք իլէ պաղչէնին թէմամը։

25,000.—99 սէնէսի 442 նիւմէրօլը Սրբուհի գատընն Իւսկիւտարա Ալթունի գատէ մահալլէսինէ Թօքհանէլի օղլու ճատտէսինէ քէարին օն իւչ նիւմէրօլու 240 արշէն արսա իւզէրինէ մէպնի ախչապ իբի գաթտան իպարէթ ալթը օտա վէ սուֆա վէ մաթպախ վէ իբի պին արշէն պաղչէ վէ միշթէմիլլաթը սարիբէի հավի սրրի միլք խանէնին թէմամը։

10,000.—303 սէնէսի 4012 նիւմէրօլու Թադէոս վէ Պետրոս գալֆանընն Գուզկունճուգտա, Նազգաշ սօգաղընտա քէարին միւքէրրէր 12 նիւմէրօլու 73 մէթրօ արսա իւզէրինէ մէպնի ախչապ իբիչէր գաթ պէչէր օտա վէ միւշթէրէք գուլու վէ միշթէմիլլաթը սարիբէի վէ արգա ճիհէթլէրինտէ տէօրտէր եիւզ արշուն պաղչէ-

եի հավի մուգթաալը իբի պապ խանէնին թէմամը։

8,000.—302 սէնէսի 2,380 նիւմէրօլու Քէմալ պէյին Ֆրոսթգլոսա Ալէմ տաղը ճատտէսինտէ քեահին օն իբի նիւմէրօլու թախմինէն 500 արշունտան իպարէթ սըրֆի միլք պիր դրթա արսանըն թէմամը։

10,000.—308 սէնէսի 5,498 նիւմէրօլու Հասան Մահիր պէյին Իսկիւտարտա Ալթունի զատէ մահալլէսինտէ Պաղլար պաշը մէվգրինտէ Ճէտիտ Բազար պաշը սօգաղընտա օն պիր նիւմէրօլու ախշապ օլարագ թախմինէն տօգսան պէշ մէթրօ արսա իւզերինէ մէպնի իւշ գաթտան իպարէթ պէշ օտա պիր մաթպախ վէ գուհու վէ ալթմըշ տէօրթ մէթրօ պաղչէ վէ միւշթէմիլլաթը սաիրէեի հավի սրֆի միլք պիր պապ խանէնին թէմամը։

10,000.—302 սէնէսի 474 նիւմէրօլու Ագապի գատընին Իսկիւտարտա Ալթունի զատէ մահալլէսինտէ Էշէքճի սօգաղընտա քեահին օն պիր նիւմէրօլու սրֆի միլք եէտի եիւզ սէքսէն պիր մէթրօ արսանըն թէմամը։

6,000.—303 սէնէսի 3,423 նիւմէրօլու հաճի Արթին աղանըն Իսկիւտարտա Սէլամսըզ ճատտէսինտէ քեահին 435 նիւմէրօլու ախշապ օլմագ իւզրէ տօգսան իբի մէթրօ երրմի իբի սանթիմէթրօ արսա իւզերինէ մէպնի իբի գաթտան իպարէթ պէշ օտա պիր սուֆա, պիր մաթպախ, պիր գուհու պիրէր օտուն վէ քէսմիրլիւք վէ հավլու վէ պաղչէ վէ թէրգօս սուհու վէ միւշթէմիլլաթը սաիրէեի հավի պիր պապ խանէնին թէմամը։

17,500.—303 սէնէսի 1297 Ֆէբրիէ, Վասֆիեէ վէ Մէլէք խանըմլարընն Իսկիւտարտա Ալթունի զատէ մահալլէսինտէ Պաղլար պաշընտա Սարը Գաֆա ճատտէսինտէ քեահին 69 Ն՝ լու ախշապ օլարագ թախմինէն 100 մէթրօ արսա իւզերինէ մէպնի, 3 գաթտան իպարէթ 8 օտա, 2 սօֆա վէ մէրմէր տէօշէլի հավլու վէ արգա ճիհէթինտէ 50 մէթրօ պաղչէ, պիր գուհու պիր մաթպախ վէ միւշթէմիլլաթը սաիրէեի հավի էպնիյէսի միլքի զէմնի մուգթաալը պիր պապ խանէնին թէմամը։

2,500.— 303 սէնէսի 5759 Ն՝ լու Ահմէտ Հիլմի էֆէնին Զարչուի Բէպիրտէ Զուգուր խանտա թէրպիան 20 արշուն արսա իւզերինէ մէպնի, չէհրի 30 ղր. քիրալը պիր պապ օտա կէսթիէնին թէմամը։

22,000.—303 սէնէսի 4473 Ն՝ լու Համտունէ խանըմըն Իսկիւտարտա Պուլկուրլը գարիէսինտէ Եալընըզ Սէրվի ճատտէսինտէ քեահին միւքէրրէր 21 Ն՝ լու 3 մէօնիւմ մահալլէսին 149 մէթրօ 94 սանթիմէթրօ մահալլ իւզերինէ մէպնի, ալթ գաթը քեարկիր վէ իւսթ գաթը ախշապ 2 գաթտան իպարէթ 4 օտա, 2 քիլար վէ պիր մըգտար սօֆա վէ պիր քէսիր գուհու վէ իթթիհալընտա թահթանի վէ ֆէվգալանի 3 օտա. 1 մաթպախ վէ սէլամլըգ 2 օտա վէ 1 ախօր վէ միւշթէմիլլաթը սաիրէեի հավի էպնիյէ վէ կիւրումը միլք պիր պապ քէօշք իլէ պաղ մահալլընըն 12 հիսէ իթիպարըյա 3 հիսէսի։

1,300.—302 սէնէսի 2076 Ն՝ լու Ասատուրեան Յակոբ վէ Հրանտ էֆէնիլերին Պէյզօզտա Գավագտերէ մահալլէսինտէ վէ ճատտէսինտէ քեահին 87 նումէրօլու Թուլէն 21 մէթրօ 80 սանթիմէթրօ վէ արգէն 7 մէթրօ 42 սանթիմէթրօ քի, ճէման 158 մէթրօ 68 սանթիմէթրօ պիր գրթա միլք արսանըն թէմամը։

1000.—Մահէլլը մէզքիւրտէ քեահին 109 Ն՝ լու Թուլէն 41 մէթրօ, 40 սանթիմէթրօ, արգէն 6 մէթրօ 22 սանթիմէթրօ ճէման 257 մէթրօ 50 սանթիմէթրօ միլք պիր գրթա արսանըն թէմամը։

44,000.—303 սէնէսի 6656 Ն՝ լու Հիւսէյին գարուտան էֆէնին Թօրխանէտէ Սէհիլ պէյ մահալլէսինտէ Թուլումպա արալըզը չզգմաղընտա 2 վէ 4 նումէրօլու 161 մէթրօ 83 սանթիմէթրօ արսա իւզերինէ մէպնի, ֆէվգանի վէ թահթանի 6 օտա, 1 մաթպախ վէ գուհու վէ սահրընը վէ միւշթէմիլլաթը սաիրէեի վէ 266 մէթրօ պաղչէեի հավի վէ տէնիզ նէզարէթը քեամիլէի պիր պապ ախշապ խանէնին թէմամը։

10,000.—302 սէնէսի 2759 Ն՝ լու Յակոբեան Կարապետ աղանըն Իսկիւտարտա Իճահիյէէտ Կարապետ Գալֆա օսգաղընտա քեահին 43 նումէրօլու 60 մէթրօ 43 սանթիմէթրօ արսա իւզերինէ մէպնի, զէմնի գաթըյլա պերապէր, ախշապ 3 գաթտան իպարէթ 3 օտա վէ 1 չիրվան վէ պիր մըգտար սօֆա վէ 1 քիլար վէ միւշթէմիլլաթը սաիրէեի վէ արգա ճիհէթինտէ 99 մէթրօ 60 սանթիմէթրօ պաղչէեի հավի խանէնին թէմամը։

8,500.—303 սէնէսի 2816 Ն՝ լու Ֆաթմէ Զէհրա խանըմըն Իսկիւտարտա Ալթունի զատէ մահալլէսինտէ Հաճի Իսրահիմ աղա օսգաղընտա 7 նումէրօլու 70 մէթրօ 87 սանթիմէթրօ արսա իւզերինէ մէպնի, ախշապ իբի գաթտան իպարէթ 4 օտա վէ 1 սանարգ օտասը վէ ճէհաննիմա վէ միւշթէմիլլաթը սաիրէեի վէ միւշթէրէք 1 գուհուեը հավի քէօշք իլէ 234 մէթրօ պաղչէնին թէմամը։

63,500.—303 սէնէսի 1727 Ն՝ լու Պէրպէրեան Պետրոս էֆէնին Գասը գարեէսինտէ Օսման աղա մահալլէսինտէ Խալիտ աղա օսգաղընտա վագը 31 նումէրօլու Թուլէն 73 մէթրօ 12 սանթիմէթրօ վէ արգէն 40 մէթրօ 40 սանթիմէթրօ ճէման 2676 մէթրօ 26 սանթիմէթրօ սրրֆի միլք պիր գրթա թարլանընը թէմամը։

50,000.—303 սէնէսի 6487 Ն՝ լու Մէհմէտ Ալի բաշանըն Գասը գարեէսինտէ Օսման աղա մահալլէսինտէ Վիշնէ օսգաղընտա քեահին միւքէրրէր 122 նումէրօլու 178 արշուն արսա իւզերինէ մէպնի, պօտրում գաթը քեարկիր, տիկէրլերի ախշապ օլարագ, 3 գաթտան իպարէթ 7 օտա վէ 2 սօֆա սօֆա վէ չաթը արասը վէ իթթիհալընտա 113 արշըն արսա իւզերինէ մէպնի իբի գաթ 3 օտատան իպարէթ սէլամլըգ վէ արգասընտա 258 արշուն պաղչէ վէ միւշթէմիլլաթը սաիրէեի հավի Սուլթան Սէլիմ խան հազրէթլերի վազֆընա չէհրի 200 ազչէ մուգաթաալու պիր պապ խանէնին թէմամը։

Պալեատ ճենս վէ նէվլի իլէ մէվգը վէ միւշթէմիլլաթը մուհարրեր էմլաքը մէրհումէ՝ ասհապընըն թէէտիյէի տէյն իթմէմէսինէն տօլայը, ֆիրուսթընա թէչէպպիս օլունարագ հիզալարընտա մուհարրեր ֆիաթլար իլէ թալիպլէրի իւզերինտէ թէգարիբ իթմիշ վէ օլ վէհհէյէ մուվագգաթ գարարատտէլերի քէշիտէ գելընմըշ օլուզունտան, եիզատէ պէշ զամանլա թալիպ օլանլարընը վէ թէճարտը մուամէլէ իթմէք իսթէէն մէտեունլարընն էմնիյէթի սանտուգընա միւրաճաաթ էյլէմէլերի իլան օլունուր։

2 Քեանունը սանի սէնէ 317

ՃԷՅԼԱՆ

ՀԱԶԸՐ ԷԼՊԻՍԷ ԻԶՈՒՆ ՊԷՕՅԻՒՔ ՄԱՂԱԶԱ

ԶԱՐԻՖ, ՈՒՃՈՒԶ ՎԷ ՏԱԵԱՆԸԳԼԸ

Սուլթան Համամընտա եէնի աչլան մէյտանա նազը, Բինթո խանընըն խարէֆինէ, Ն. 2։

ՃԷՅԼԱՆ մաղազասընտա զարիֆ, տաեանըգլը, ալեա վէ հէր մէվսիմին մօտասընա վէ հիւսնը թապիաթա մուվաֆֆըգ վէ հէր սինէ վէ վիճուտէ ույկուն էրքէկ վէ գաարն վէ չօճուգ էլպիսէլերի մէվճուտ պուլունուր։

ՃԷՅԼԱՆ մաղազասընտա միւէսսիսի Ռուբէն Մաղաքեան՝ պիր չօգ սէնէլիք թէճրիպէլէրինէն, միւշթէրիլէրինին տախի խթիֆատ իթմէսինի արզու իսէրէք, հէր պիր լիպաս իչուն օլ սէրէճէ ուճուզ վէ գապիլը իչթիրա ֆիաթլար թագտիր իթմիշ տիր քի, եէրլի վէ եճնէպի հիշ պիր մաղազա քէնտիսի իլէ բէգապէթ էտէմէզ։

Միւհթէրէմ միւշթէրիլէր՝ պիր թէշրիֆլէրինէ մէզքիւր հագըգաթը թասդիք պուեուրաճաղլար տըր։

Էմր պույրուլտուղը հալտէ, էօլչիւլէրինէ զատէթ եագընըզը էլպիսէլեր տախի իմալ օլունուր։

ԲԱԶԱՐԼԸԳ ԵՕԳ ՏԸՐ։

ՆԻՄԷՐՕՍԸ 2 ՂՐՇ. ՏԸՐ

ԲԱԶԱՐ կիւնլերի տախի ԱԶԸԴ տըր։

ԻԶՄԻՐԻ ԵՒ ՇՐՋԱԿԱՅԻՑ ՀԱՄԱՐ

ՏՕՔԹՕՐ

Եթէ կ'ուզէք առանց վնասակար նիւթեր պարունակելու ազնիւ սիկառի թղթեր ունենալ, ծխեցէ՛ք Յովսէփ Էլակէօզեանի

ՏՕՔԹՕՐ

անուն բուն իտալական ամենաընտիր սիկառի թղթերը, որոնք եթէ ուրիշներէ ճշգրիտ առուելութիւն մը ունին, այս է որ իր չափին մէկ մասը յատկացուած է տեղւոյս (Իզմիրի) Ներսէսեան Որբանոցին։ Ամէն Հայ զայն գործածելով, թէ՛ ուղղակի նպաստած կ'ըլլայ գթասիրական հաստատութեան մը և թէ իր պէտքը լրացուցած։

ՓՈՐՁԵՑԷ՛Ք ԵՒ ԳՈՀ ՊԻՏԻ ՄՆԱՔ

Վաճառատունս կը գտնուի Նաեւ ուրիշ սիկառի թղթեր։

ԹԷՑ, ԹԷՑ, ԹԷՑ

Հնդկաստանի և Զինաստանի ամենաընտիր ԹԷՅԵՐԸ բերել տուած եմ։ Զմեռուան այս ցուրտ օրերուն չատ յարմար կուգայ ստամոքսներ տաքցնելու։ Անարատ և մաքուր։

Դիմեցէ՛ք անգամ մը միայն, ուրախ պիտի վազէք ինքնին։

Այս տեսակ գործերու մէջ իմ ունեցած բազմամեայ փորձառութիւնը կը բաւէ երաշխիք մը ըլլալ սիկարի թղթին և թէյին ազնուութեան։

կը ծախուի՝

ՄԵԾԱՐԱՆԱԿ ԵՒ ՓՈՔՐԱՐԱՆԱԿ ՄԱԱՆԱՒՈՐ ՁԵՂՔ

ՄԻԱԿ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ

Իզմիր, Բէյտարմալճըլար-Պաշը

ՅՈՎՍԷՓ ԷԼԱԿԷՕՉԵԱՆԻ

Վաճառատունը։

ԼՈՌՍ ՏԵՍԱՒ

Ս. ԴԱՒԹԵԱՆԻ՝ «ՆՈՐ ԴՊՐՈՑ»ի Զ. և Է. պրակները։

Մամուլի տակ է Բ. պրակը։

ՈՒԷՍԴԸՐՆ

ԲԱՐԼԱՍԷՆԹՕՆԷՆ ԳԱՐԱԲԸ ՄԱԽՍՈՒՍԸՅԼԱ ԹՕՐՕՆԹՕ ՎԷ ԼՕՆՏՐԱՏԱ

1851Տէ ԹԷՍԻՍ ՕԼՈՒՆՄԸՇ

ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐՇԸ ԻՆԿԻԼԻԶ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱՍԸ

Թազմին օլունան զիյանլարընն մէճմուի	ինկ. լիրա	6,000,000
Մէվճուտ ագչէ վէ հասըլաթը սէնէվիյէ	» »	1,250,000
Բեամիլէն թէէտիյէ օլունմուշ սէրմայէ	» »	410,000

Թուրքիա չիւպէսինին միւտիրի ուժուտիսի. ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ Իսթանպոլ, Պահճէ Գարու, Անանիասի խան, Ն՝ 20, 21, 22։

Թայրալարտա իշկիւզար վէ միւթէպէր աճէնթէլէր արանըլմագտա տըր

ԻՄԹԱՒ.— Շէհրիմիզին էն մասրուֆ Ֆրանսըզ վէ Ամման գումբանիալարընն սէրմայէսի հասըլաթընա նիսպէթէն 100% օլտուղը հալտէ Ուէսթերընքի 125% տիր։ Իսթ պու հագիգաթ Ուէսթերընն բագիպլէրինէ թէճէվվիւգ իթմէրմէյէ էն պէօյիւք թէէմինաթ տըր։

ԱՐԻՍ ԵՒ ԸՆԿ

ՇՈԳԵՇԱՐԺ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆ

ՀՈՏԵՂԻՆԱՑ, ԵՒ ՕՃԱՌԻ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1889ին

Ի ՊՈՒԼԻՍ

Թանգարան

ՎԱՃԱՌԱՆԻՇ

Արուեստագիտական վերջին կատարելագործութեամբ և առաջնակարգ մեքենաներով օժտեալ և Եւրոպացի վարպետի մը հսկողութեան ներքեւ կ'արտադրէ ամենանուրբ հոտեղէններ ինչպէս նաև թուալէթի հոտաւէտ և լուացքի պարզ օճառներ։

Տեսակի ազնուութեան մասին Եւրոպական ամենամեծ գործարաններու ապրանաց դէմ մրցելու առաւելութեան կը մատչէ գիներու դերազանց ածանութիւնը։ Փափաքողներուն քարտէլկը ձրի կը ղրկուի։

Մեծաքանակ գնում ընել ուզողները կրնան դիմել Կ. Պոլսոյ մէջ Օրօստաֆա և Կ. Խոճիճեան Որդիք վաճառատունները, իսկ գաւառներու և օտար երկիրներու մէջ դիմել գործակալութեանց որ ի ստրեւ, ուր պիտի գտնեն նմոյշներու ցուցադրութիւն մը՝ պէտք եղած բոլոր տեղեկութիւններով։

ԲԱՐԻԶ.—ՊՊ. Լաքառիէ Որդի և Ընկ. 28, Ռիւ Շաթաուէօն։

ՊՈՄՊԱՑ.— ՊՊ. Ապքար և Ընկ.

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ.—Պ. Մ. Գալֆեան.

ԳԱՀԻՐԷ.— Պ. Հ. Ռոզանթալ.

ՌՈՒՍՃՈՒԿ.— Պ. Պ. Կ. Խոճիճեան Որդիք.

ՎԱՌՆԱ.— Պ. Կէռոն Արաթիթ.

ՍԵԲԱՍՏԻԱ.— Պ. Պ. Վ. Ս. Մեծատուրեան։

ԻԶՄԻՐ.— Պ. Յակոբ Մոմճեան։

ՌՈՏՈՍԹՕ.— Պ. Յակոբ Բսօվասալ։

ԶՄԻՒՐՆԻԱ.— Պ. Հայնրիխ Վաանինկ.

ՍԵԼԱՆԻԿ.— Պ. Տիւս Փէրնանտէզ.

ԻՐՍԿԷՐԻՊ.— Պ. Մ. Քափուանօ.

ՊԷՅՐԱՒԻՍ.— Պ. Ֆրանքլ Շիֆֆնէր.

ՍԱՄՍՈՆ.— Պ. Պ. Պետրոսեան Եղբարք։

ՏՐԱԳԻԶՈՆ.— Պ. Արիս Կ. Խոճիճեան. 24—6

ՊԱԼԳԱՆ

ՍՕՖԵԱՏԱ ՄԻԼԼԻ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ՃԻՐՔԷԹԻ

ՍԵՐՄԱՅԸ, ԻՇԽԻՅԱՏ, ՈՒԷՄԻՆԱՏ ՓՈ. 7,500,000

1899տա մէրի իւլիֆրա էօսմիլ սիկուրթասը պէտէլի Ֆրգ.		19,534,276
» » եանկընը »	» »	460,267,203
» » » բրիմի	»	1,433,965

Էօմիւ-ը Ս-ԷՐԻՆԷ վէ չօճուգլար իչիւն միւթէտիլ չէրթիթ իլէ սիկուրթա ագտաէր

Եանկընը- Ս-ՐԸ հէր նէվի պլնա վէ էշեա իւզերինէ սիկուրթա ագտ իսէր։

Նէֆէյա-Ի Ս-ՐԸՆԸ Ս-ՐԸ մալ, եվրագը նագտիյէ վէ վաքար սիկուրթասրը գապալ իսէր։

Հիսսէտարանա՝ 1896տա 18½%, 1897տէ 18%, 1898տէ 18%, 1899տա 16% թէմէթթիւ թէվզի իթմիշ տիր։

Շիրքէթին Պանքէրլէրի (Տէրսաատէթտէ Դրէսի Լէօնէ, Լօնտրատա Անկլօ Աւոթրիան Պանգ, Սօֆիատա Պանգ Նատիոնալ Պիւլկար։

Թայրալար իշիւն միւստահիտ վէ միւթէպէր քէֆալէթլի աճէնթէլէր արանըլըյոր Թիւրքիա իշիւն ումումի աճէնթէ ԱՒՃԱԿ ՈՒՆՃԵԱՆ

Գալաթա Մէրթէէպանի սօգագ, Ճէտիտ խան

Թիւրքիա իշիւն ումումի միւֆէթթիշ — Ա. ԿԻՒՐԵՂԵԱՆ

ՉԿԱՐԴԱՑԱԾ ՄԻ՛ ԱՆՑՆԻՔ

Արիւնը, ոսկորները, ջիղերը, ակռաները և մարդուս կազմուածքին ուրիշ մասերը որոշեալ քանակութեամբ ՖՕՍՖՕՐ կը պարունակեն որ մարմնոյն առողջութիւնը պահպանելով անդամներուն կանոնաւորաբար աշխատելուն կ'օգնէ։ Այս Ֆոսֆորը որ թանկագին է մարդկային կազմուածքին համար, շատ անգամ կը քիչնայ հիւանդութեանց պատճառով և այն անձը որ կրօնցուցած է մամնոյն ֆոսֆորը, տեւական տկարութեանց կ'ենթարկուի։ Արիւնը կը տկարանայ, ջիղերը կը թուլնան, ծունկերը կը կոտրին, ամբողջ մարմնոյն և գլխաւորաբար ուղեղին մէջ յոգնութիւն կը զգայ, սիրտը կը տրոփէ և դեռ այս կարգի շատ մը անհանգստութիւններէ կը տառապի։

Կորսուած Ֆոսֆորը կրկին արեան մէջ մտցնելու և զայն զօրացնելու համար, բժիշկներ երբ հնարք մը կը խորհէին, այս տարի Բարիզի առաջնակարգ քիմիագէտ Պիլեօն՝ Օ վզ Լէսիթին Պիլեօն անուամբ դեղ մը հընարեց որ կորսուած ոյժը կատարելապէս կը մտցնէ արեան մէջ, ջիղերը-ոսկորներն ու մարդուս կազմուածքը կը զօրացնէ, և մարմնոյն դիւրաշարժութիւն կուտայ։ Անոնք որ իրենց ուղեղն ու մարմինը յոգնեցուցած են, անոնք որ զեղծումներու պատճառով անկարողութեան մատնուած են և վերջապէս անոնք որ ոյժի պէտք ունին, անհրաժեշտ է որ Օ վզ Լէսիթին Պիլեօն Օ vc-lecithin Billon առնեն։ Օ վզ Լէսիթին Պիլեօնը որ ամէնէն ազդու դեղն է շաքարախտին, ընդունուած և Ֆրանսայի բժշկական Ակադէմիէն էր կը ծախուի մեծ դեղագործներու ու դեղավաճառներու քով։

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԵՑԱՒ

ՀՐԱՆՏ Ս. ԽԱՆՁԵԱՆ

ՀԵԽԱՐԺԳՐ ՄԻՋԻՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑՔ

16ածալ, ժԶ-240 էջ, բազմաթիւ պատկերներով և 2 քարտէսներով։

—« ԳԻՆ 5 ՂՐՇ. »—

ՆՇԱՆ - ՊԱՊԻԿԵԱՆ նոթահատատ գրատունը գոհ սիրտով կը ծանուցանէ թէ կրցած է ամբողջովին «նոր տղզութիւն»ով ու «նոր մեթոտ»ով Աշխարհագրութիւն մը հրապարակ հանել։

Ամփոփ, բայց ամբողջական տեղեկութիւններ Բնական Աշխարհագրութեան վրայ, Քաղաքական Աշխարհագրութեան անհրաժեշտ ու էական ծանօթութիւնները միայն, առանց սակայն ո՛և է չորութեան սիրելի պիտի ընեն այս գիրքը աշակերտին և ուսուցչին համար ալ միանգամայն։

Ամէն խնամք տարուած է աշակերտին մէջ չեղած փնտռել դրդելու։

Միմիայն մեր այս գիրքին համար պատրաստուած «բոլորովին նոր» բազմաթիւ պատկերներ աւելի կը դիւրացնեն բնագրին «ամբողջական» հասկացողութիւնը։

Վստահութեամբ կրնանք ըսել թէ նոյն իսկ շատ հարեւանցի ակնարկ մը, պիտի կրնայ համոզել ընթերցողը, թէ «բացարձակապէս» նոր փորձ մըն է մեր այս աշխատութիւնը։

Հասցէ՝

Գրատուն ՆՇԱՆ-ՊԱՊԻԿԵԱՆ

Կ. Պոլիս, 60, Էսկի-Զապթիէ ճատտէսի.

ԳԱՏԸԳԻՒՂԻ ՄԵՐ ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐՈՒՆ

Մանրամասնութիւն՝ Գասը գիւղ, եկեղեցին դիմացը Զպուքճեան դեղաբանը կը գտնուի ամէն առտու, ուր կրնան դիմել նաև բաժանորդագրուիլ փափաքողները։

Տէր և Տնօրէն

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՑՍԷՐԵԱՆ

)(104)(

ԹԵՐԹՕՆ «ՄԱՆԶՈՒՄԷԻ ԷՖԷՄԵԱՐ»Ի

ՔԱՍԻՄ

ԺԱՌԱՆԳՈՐԴԸ

ԱՒԻՊ ՅՈՎՀՄԱՅԻՆ ԿԵԱՆԴԷՆ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

Բ.

Ընտանեղուրկ տղան՝ օր աւուր ըզգալի կ'ընէր իր պէտքը վաճառատան մէջ, իր ազնիւ, վեհանձն բնաւորութեամբ համակրանքը շահելով ամբողջ յաճախորդներուն։ Տարի մը շարունակեց հինգ ոսկի ամսականով, երկրորդ տարին եօթի բարձրացաւ ամսաթոշակը և այսպէս տարուէ տարի յառաջանալով մինչեւ տասը ոսկիի հասաւ, որ ան ատենուան համար նախանձելի ամսական էր երիտասարդի մը համար։

Վաճառականութիւնը գաղտնիք չունէր այլեւս Յովհաննէսի համար. թէ՛ Եւրոպական և թէ՛ արեւելեան հրապարակները մինչեւ Հնդկաստան և Պարսկաստան, լաւ մը ուսումնասիրած էր գործի բերմունքով։ Վաճառատունը ուր կը ծառայէր, հաղորդակցութեան մէջ էր այս երկու առեւտրական մեծ կեդրոններուն հետ եւս, ինչ որ թանկագին առիթ էր սրամիտ երիտասարդի մը համար գործնականապէս սովորելու թէ՛ Եւրոպիոյ և թէ՛ արեւելեան երկիրներու պահանջումները, պէտքերն ու ճաշակները։

Ասոնցմէ դուրս որոնք գործնականապէս կը սովրեցնէին իրեն վաճառականական գաղտնիքները, Յովհաննէս՝ օտար հեղինակներու ալ կը դիմէր շրջունակ՝ գլուխը լեցնելու համար առեւտրական անհրաժեշտ պաշարներով։ Աւելաց թերթը կը հրատարակուէր այն ատեն Իզմիր, որ մեր ընդունած կերպով խմբագրուելէ աւելի իբր առեւտրական թերթ կը հրատարակուէր և ամէն շաբաթ ընդարձակ տեղեկութիւններ կուտար Հնդկաստանի, Ճավայի և Պաթավիայի առեւտրական շարժումին վրայ։ Յովհաննէս՝ ախորժով կը կարդար զանոնք և ինք ալ գաղտագողի նիթ կը մատակարարէր թերթին, առեւտրական լուրջ տեսութիւններ հրատարակելով անոր մէջ։

Ակէ սէր մը ծագեցաւ սրտին մէջ երիտասարդին որ շարունակ զբաղելով Հնդկաստանի վաճառականութեամբ ուանոր՝ մասնաւորներու տուած առասպելական շահերով, հալ ու մաշ կըլլար անպատճառ այցելելու այն ճոխ երկիրը։

Գործի մանելէն երկար առեն ետք եւս չարունակած էր պահել իր համեստ ապրուստը. արդարեւ մէկ քանի տարիէ ի վեր Շահին խանէն ելած՝ մասնաւոր տան մէջ կը բնակէր, սակայն բնաւ չափը չէր անցներ և ամէն տարի մէկ մէկ քիչ խնայելով ամսականներէն, հիմա երկու հարիւր ոսկիի չափ դրամ դիզած էր։ Հասարակութիւնը չէր գիտեր Յովհաննէսի բուն նպատակն ու ձգտումները և անոր ատիճանաբար զարգանալն ու առաջանցնիլը տեսնելով աղջիկ կ'առաջարկէր աջէն ձախէն։ Շատեր ալ կ'ենթադրէին որ վաճառականը չուզեր ձեռքէ հանել ասանկ թանկագին փեսացու մը զոր պիտի ամուսնացնէ իր աղջիկներէ մէկին հետ։ Քահանան յոյսը կարած էր բոլորովին, քանի որ ամէն կողմէ վրան թափած էին տղուն և Հռիփսիմէ իր տարիքներու մեծերին վրայ հինգ վեց թիւ եւս բարդած էր, թէեւ մայրը տասը տարիէ ի վեր, տանջուածը լմնցուց տանջութիւնն մտաւ, կըսէր։

Այսպէս՝ ուրիշներ կ'առնէին կը ծախէին, կ'ամուսնացընէին Յովհաննէսը իրենց հաշուով, մինչդեռ ուշիմ տղան խելքը միտքը առեւտրական նպատակին նուիրած, անկէ դուրս ո՛և է բանով չէր զբաղեր։

Վեց տարին լրացած էր պաշտօնավարութեան, տարեգլխուն հաշիւները յանձնելէ ետք մեկնելու հրման խընդրեց վաճառականէն որ բնաւ չէր սպասեր և յանկարծակիի գալով,

—Ո՞ւր պիտի երթաս, ըսաւ, միթէ դժգոհութիւն մ'ունիս մենէ։

—Բաւ լիցի, պատասխանեց Յովհաննէս խղճահարելով, ընդհակառակը միշտ երախտապարտ պիտի մնամ ձեզ մինչեւ կեանքիս վերջը։

—Բայց պէտք է գիտցած ըլլաս որ երախտագիտութիւն չէ, գործերս այսպէս երեսի վրայ ձգել հեռանալը, աւելի շահաբեր առաջարկ մը կընեմ ես ալ։

—Շատու վրայ չէ խնդիրը, Հնդկաստան պիտի երթամ։

—Հնդկաստա՞ն պիտի երթաս, ի՞նչ ընելու հարցուց լաճառականը շանթահար ըլլալով խուռն գրագիրին այս յայտնութենէն։

—Իրաւ որ չեմ գիտեր թէ ինչ պիտի ընեմ հոն, բայց անպատճառ պիտի երթամ։

ամօթահար դէմքով.

—Ձեզմէ ալ գոհ եմ, ամսականէս ալ, ըսաւ, բայց կուզեմ բոլորովին մեկնիլ Իզմիրէն։

—Ի՞նչ ընելու համար։

—Առ այժմ չեմ կրնար բան մը ըսել, ապագային պիտի ճշդեմ հետեւելիք ուղղութիւնս։

—Ասոնք խուսափողական ձեւեր են, լուրջ պատճառ մը ունենալու ես, սասկ մէկէն ի մէկ գործդ ձգելով Իզմիրէն հեռանալու, եթէ ոչ քեզի պէս ուշիմ երիտասարդ մը խելքին փչածը չըներ։

—Շատոնց ի վեր կը խորհէի արդէն և հիմա որոշեցի վերջնականապէս։

—Ուրեմն հիմնական որոշում մը ունիս, ըսէ՛ մի պահեր, կարելի է աւելի շահաբեր առաջարկ մը կընեմ ես ալ։

—Շատու վրայ չէ խնդիրը, Հնդկաստան պիտի երթամ։

—Հնդկաստա՞ն պիտի երթաս, ի՞նչ ընելու հարցուց լաճառականը շանթահար ըլլալով խուռն գրագիրին այս յայտնութենէն։

—Իրաւ որ չեմ գիտեր թէ ինչ պիտի ընեմ հոն, բայց անպատճառ պիտի երթամ։

Վաճառականը մօրուքը ձեռքն առաւ ու տասը վայրկեանի չափ խորհեցաւ, յետոյ խստակիցին դառնալով.

—Դուն թեթեւ տղայ չես Յովհաննէս, ըսաւ, ամէն բանի խելքդ կը հասնի, կշռած ես ատանկ բարտախնդրական ուղեւորութեան մը հետեւանքը։ Եթէ Հնդկաստանէ տարածաշուռած մէկ քանի կտաւներու համբաւը չլացուցած է քեզ, պէտք է գիտնաս որ, անոնք մասամբ չափազանցուած են և հազարէն մէկ երկուքի մինակ մպտած է այդ վատառողջ երկիրը. դուն որ հոս կանոնաւոր գործ, առաջանալու ասպարէզ ունիս, ինչո՞ւ լքանես այս ամէնքն ու երեւակայական հարստութիւններու հետապնդես. իմ չահուս համար չէ որ արդելք ըլլալ կ'ուզեմ. իրաւ է որ ես ալ շատ պիտի նեղուիմ, վնասուիմ, բայց վերջապէս ուշ կամ կանուխ պիտի գանեմ արժանաւոր մէկը դրծս երեսի վրայ չթողլու համար։

(Շարունակելի)